

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 05487

KARAVANEN

Ephraim Auerbach

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אפרים אויטרבאך
בארצותנו

ליטערארישער פערלאג, ניו יארק

.1918

Copyright 1918
by
E. AUERBACH.

אויפ'ן שוועל

אויפ'ן שוועל

אויפ'ן שוועל

זייט געזונד.

וויין ניט, וויין ניט, גוטע מאמע,
כ'זועל דעם וועג אריבערקומען,
בעט נור גאט דער ים זאל רוהען,
צארענדיג אזוי ניט ברומען.

דא איז, מאמע, קאלט און פראסטיג
און די זון — ווי אייז פערפרוירען,
אט, דו זעהסט, פון קעלט איד צימער,
און עס צופט דער פראסט די אוי'רען.

דארט איז, מאמע, אייביג ווארעם,
בוימער זיינען אייביג גרינע,
דארטען, מאמע, דארטען, דארטען,
בעטסט דאך תמיד אין דיין תחינה...

זועל איך דיר פון דארטען שיקען
פון א מאנדעלבוים א בלעטעל,
זאלסט עס, מאמע, יעדען ווייזען.
קליין און גרויס ביי אונז אין שמעטעל...

און מיט גדלות זאלסטו זאגען :
— אט די זיסע, גוטע מאנדלען
וועט מיין זוהן פארפלאנצען דארטען.
פלאנצען בויער און ניט האנדלען...

אויפ'ן שוועל.

א'

ס'ווייזען זיך גאלדענע, זאמדיגע ברעגען.
בלויע, פאר'חלומ'טע בערג פון דערווייטען.
דערפעלאך קליינע, מיט וועגעלאך שמאלע,
ברוינע אראבער אויף אייזעלעך רייטען.

עס ליעגט אויף מיין קאפ נאך דער שטויב פונ'ם וואנדער.
עס איז נאך מיין רוקען געבויגען אין דרייען.
דא וועל איד מיין טרייסט אויף די פעלדער געפינען.
דא וועל איד, געלייטערט, מיין לעבעז בענייען.

א קינד בין איד איצטער, כאטש גרויס און דערוואקסען.
דא וועל איד מיט קינדער זיך שפיעלען און שטיפען.
דא ווילט זיך מיר ליגען ביים ים אויף א בערגעל
און קוקען אין הימעל, אין הימעל אין טיעפען.

ב'

ס'האט א פאדעם זיך געצויגען
דורות לאנגע נאכאנאנד,
און פארקניפט מיד און פארבונדען
מיט מיין ווייט־פארוויסטען לאנד.

איין עק דא און איין עק דארטען,
דא — א הארץ און דארט א לאנד,
דא — א בענקענדע נשמה,
דארט — א גרוי־פארשווארצטע וואנט.

און צוריק בין איך געקומען
אויף די חורבות פון מיין לאנד,
יעדער הייל און יעדער בערגעל
איז מיר דארט געווען בעקאנט.

יעדער הייל און יעדער בערגעל
האט ביי מיר אין הארץ געלעבט,
כ'האב פון קינדווייז נאך דעם חלום
פון מיין אייגען לאנד געוועבט...

ס'איז מיר בעקאנט.

ס'איז מיר בעקאנט יעדער וועגעל און שמעגעל,
כ'האָב עס געלערענט אין חדר אמאל;
זעה איד פון ווייטען די בערג פון יהודה,
אַט איז דער שרון, דער בליהענדער טאל

ציהט זיך א רוהיג צואווארפענע סטאדע,
צושפרייט איבער טאלען די שאף און די רינדער,
פייפט אויף זיין פייפעל דער פאסטוד און חלומ'ט,
שפיעלען מיט שטיינער האלב־נאַקעמע קינדער.

געהט דאָרט א ברוינע, געקרויזטע תימנית,
מראַגט זי אַנ'ערדענעם קרוג צו דעם ברונען,
דערצעהלען די אויגען פון בערג און פון ווילדקייט,
דערצעהלט מיר דאָס פנים פון ברענענדע זונען.

שמעהט דאָרט א פייגענבוים, ברייט און צואוואקסען,
הערט זיך פון קעמעל־גלאַק ריטמיש דאָס קלינגען:
הוידעט זיך איינער ביי איהם אויפ'ן רוקען,
צוטראַגט זיך אויף פעלדער זיין טרויעריג זינגען.

ביום פענסטער.

איך שטעה ביי דעם פענסטער, די נאכט איז א בלאסע,
און בלאס קוקען אויס יענע שטיבלעך פון ווייטען,
און הער איד, ווי אייזעלשע טריט ערגעץ מאַפּטשען.
און שאַטענדיג קומט ווער אהערצו צו רייטען.

צי איז עס א גייסט פון די בערגער געבוירען,
צי איז עס א גבור פון לאנגסטיגע צייטען,
איך שטעה ביי דעם פענסטער, די נאכט איז א בלאסע,
און בלאס איז דער שאַטען וואָס קומט פון דערווייטען.

איך שטעה ביי דעם פענסטער, די נאכט איז א בלאסע,
עס טראַגט מעלאַנכאָליש פון ים זיך א ברומען,
און זעה איד די בערג, ווי זיי שטעהען פארשטייגערט,
פארשלאַפענע ריזען און שווייגען און שטומען.

בוים כותל מערבי.

ענגע געסלעד, שטיבלעד קברים,
דא א שוהל און דארט א מארק,
הערט פון דאנעט זיך א תפלה,
שרייט דארט עמיצער אין מארק...

קומסט אראפ אהין אויף טרעפלאך,
שטרעקען הענט זיך דיר אנטקעגען,
בלייבסטו שטעהן אזוי א שטומער,
נאר די אויגען עפעס פרעגען...

שטעהען אלע דארט געבויגען,
קושען אלט פערנרויטע שטיינער,
שרייען, רופען, גיסען טרעהרען,
און א שטומער שטעהסטו איינער...

אין די פייכטע היילען.

אין די פייכטע היילען,
אונטער גרויע שטיינער.
רוהען טויזענד דורות
די מלכים'ס ביינער...

זעהען יענע קברים
קיינמאל ניט דעם הימעל,
בלויבט פון אלטע יאהרען
אזא שווערער שימעל...

און אמאל פארבלאנדזשעט
פונ'ם גלות איינער,
שטעהט ער שטיל פארוואונדערט
ביי די גרויע שטיינער...

טויזענדיגעהריג שימעל
און פארשטיקטע היילען,
זיין נשמה'ס וואונדען
וואונדערליך פארהיילען...

דוכט זיך איהם, אז יונגער,
גלויביגער און ריינער
מאכען איהם די קברים'ס
שימלענדיגע שטיינער...

דינע פערס בינדען
איהם צו יענע קברים,
דוכט זיך איהם, אז ער איז
גארניט אזוי ארים...

ס'איז א רייכער יחוס
טיעפע היילען האבען
וואו מלכים זיינען
דורות-לאנג בעגראבען...

ניט א קינד פון גלות
איינגעבויען שטויביג, —
מיט אזוינע קברים
איז דאס פאלק זיינס אייביג...

מיט'ן פיצש און צקער

דושיאן, דושיאן, דושיאן, דושיאן, דושי,
וועקט דער גלאַק אונז אויף גאנץ פריה,
שארפען מיר די קאַסעס אָן,
הויבט אָן קרעהען ערשט דער האַז...

דושיאן, דושיאן, דושיאן, דושיאן, דושי,
מעלקט מען ערשט אין שטאַל די קיה,
גיט מען עסען ערשט די פערד,
און פון ראַסע — נאָס די ערד...

דושיאן, דושיאן, דושיאן, דושיאן, דושי,
פליהט אַ „ער“ אַרום זיין „זי“,
און דאָס העלזעל קוים צו זעהן,
שטרעקט ער אויס צו איהר מיט חן...

דזשיאו, דזשיאו, דזשיאו, דזשיאו, דזשיאו,
קאסען קאסט דעם מענשען מיה.
און דער שווייס פון פנים רינט,
זאל כאטש בלאזען לייכט א ווינט...

דזשיאו, דזשיאו, דזשיאו, דזשיאו, דזשיאו,
כ'האב קיין ערד און ניט קיין פיה,
כ'האב נאר הענט געזונטע צוויי.
שנייד איד, אקער איד מיט זיי..

מיר האָבען געשניטען.

די האנט איז צום אָנהויב געוועזען אָהנמעכטיג,
דער גלאַנץ פון דער קאָסע — מיר צופיעל פארדעכטיג,
עס האָט זיך די פרייד מיט דער מורא געביטען, —
מיר האָבען געשניטען...

די יהודה בערג האָבען די זון נאָך געהאלטען
אין זיירע פארשלייערטע אָרעמס באהאלטען,
דער וועכטער האָט נאָך אויף זיין פערד אומגעריטען, —
מיר האָבען געשניטען...

געווען איז דעם מאָרגען א שפע פון ראָסע,
און נאָס איז געוואָרען די גלאַנציגע קאָסע,
די פרייד איז געבליבען, די שרעק איז פארמיטען, —
מיר האָבען געשניטען...

און פרעהליכע זיינען געוועזען די ליעדער,
די זון קומט אלץ העכער, מיר ווערען אלץ מיעדער,
מיר זוכען א שאַטען פון זון זיך פארהיטען, —
מיר האָבען געשניטען...

אין דער פרייה.

א'

צעוויינט זיך ערגיץ וואו אנט'אייזעל,
הויבט א הונט וואו אן צו וואיען.
צינדט ווער אויף א בארג א פייער,
נעהמט אויף מארגען גרויען.

עפענט ערגיץ זיך א טויער,
סקריפעט ערגיץ וואו א וואגען,
איילט זיך איינער אויף זיין כרם,
ווי עס נעהמט נאָר טאָגען.

פיהרט א פערדעל ווער צום ברונען.
שטעלט ווער אן דעם אקער-אייזען.
קליינע שלעפריגע תימנים
דאָ און דאָרט זיך ווייזען...

ב'

ציהט א קארטאון פון גמלים
אויף דעם וועג פון ים־המלח,
שטומע, שטרענגע בעדווינער
געהען נאך פאמעליך.

די גמלים, — אהן די גלעסער,
ס'קענען הערען די חאיאלען,
ס'איז דאס זאלץ פון ים גע'גנב'עט,
קען מען זיי באפאלען.

אינער וויל מיט צווייטען ריידען,
מוזען זיי זיך שטומע סוד'ען,
און די זעקלעך אויף די קעמלען
הוידען זיך און הוידען...

פארנאכט.

א'.

קלינגט דער גלאַק. דער טאָג געענדיגט.
פיאַש און קוישעל — אויף די פלייצעם.
ווער עס אקערט — פערד און וואַגען
און די לייצעם.

טיף דאָס זאמד און אַנגעגליהט.
טאַפּטשען זיך די פים און בריהען.
מחנות אויסגעמאטערט מידע,
ציהען, ציהען.

הערט זיך שוין דאָס ביטער קלאַגען
פון די דורשטיגע שאקאלען.
וועכטער געהמען די קעפיעם
און אַגאַלען.

הילען זיך אין די אביעס
און שפאצירען שטאלצע, שעהנע,
פיפען שטיל דאס וועכטער-לידעל :
„בואי הנה“...

ענטפערט זיי א מיידעל-שטימע :
„שם שועלים“, די שאקאלען.
האָב איד מורא וועלען דורשטיג
מיד באפאלען...

ב'
די אביע איז א ברייטע,
שטארקע ארעמס האט דער וועכטער,
צאפלען הערצער פון די שעהנע,
יונגע טעכטער..

אפגעזונדערט שטעהט דאס ביידעל
אויף דעם כרם אין דערווייטען.
איז א חיות אויף דעם פערדעל
אהין צו רייטען...

ס'איז אזוי דארט גוט צו לינען
אויף דעם שויס פון יונגען וועכטער,
ס'קייקעלט הויך זיך איבער בערגער
זיין געלעכטער...

5

איז דעם „קלוב“ איז היימיש, פרעהליך,
איינער זינגט דעם „יה חי לילי“
און א צווייטער בענקט פערטרויערט:
„הכניסני“...

ס'זוערט אלץ טונקעלער דער הימעל,
ס'הויבט שוין אן דער טוי צו פאלען,
קלאגען ביטערער און בייזער
די שאקאלען...

נאכט.

א'

שיפען שלאנגען, פייפען פוינגלען,
שארט זיך עמיצער ביים טויער,
מיינט דער וועכטער ס'איז א גנב,
שטרענגט ער אן און אויער...

צעהלט ער איבער זיינע קוילען,
ציהט דעם מויזער פון דעם שיידעל,
ווייזט ארויס זיך, און געקומען
איז צו איהם א מיידעל...

איז איהר קאפטעל נאס פון ראסע,
קוקט זי, זוכט אויף אלע זייטען,
איז א רייטער, צי א שאטען
אויף דעם וועג פון ווייטען? ...

טוליעט זי זיך אין זיין אַרױם :
כ'בין צו דיר אהער געלאפען,
כ'האב געשלייכט שטיל פון שטיבעל,
טאטע-מאמע שלאפען"...

ב'

שיסט מען ערניץ אויף א כרם,
איינע לויפען, צווייטע רייטען,
פרעגען אלעמענס געזיכטער:
„וואָס זאָל עס באטייטען?...”

האַט זיך ווער אהין פאר'גנב'עט,
האקט מען דאָרטען אויס די בוימער,
צי אן אַנפאל פון אַראַבער,
ווייסט עס נור דער שומר...

רייבט מען שוועבעלאך און זוכט מען,
זעהט מען ברענענדיגע אויגען,
זיצט אַ דעבע אַנגעשראַקען
ביי אַ בויס געבויגען...

זינגט א בחור :

נאכ'ן ביידעל, נאכ'ן כרם
ציהט זיך ווייט א וועג,
כ'ואטעל אן מיין גוטע שקאפע
און איד פאָהר אוועק...
אַה־אַה, אַה־אַה, אוועק...

ס'איז נאָך פריה, און אויף די פעלדער
ליעגט דער מאָרגענטוי.
שטילע מאָרגענס, גוטע מאָרגענס
האַב איד ליעב אזוי.
אַה־אַה, אַה־אַה, אזוי...

וואָס פערמאָג איד ? — נאָר אַ מויזער
און אַ שאַרפע שווערד,
איבער בערג און איבער טאַלען,
יאָג זשע זיך, מיין פערד,
אַה־אַה, אַה־אַה, מיין פערד...

אויסגעקעמט האָב איך דיין גריווע
היינט אזוי געטריי,
ביי'ם צופוסענס פונ'ם כרמל
אין גאליל אין פריי,
אַה־אַה, אַה־אַה, אין פריי...

טרויער ניט, מײן ליעבע מידעל
כ'קום דאָך גיך אהער,
זאָלען נור די טרויבען ווערען
גרויס און ברױן און שווער,
אַה־אַה, אַה־אַה, און שווער...

דאַרטען אין גאליל די פעלדער
זיינען איצטער גרױן,
היטען ווייץ און היטען גערשטען
רופט מען מיך אהין,
אַה־אַה, אַה־אַה, אהין...

זינגט אַ מיידעל :

עס בליהט שוין איצט דער מאנדעלבוים
מיט שנייאִג־ווייסע בליטהען.
אין גאליל איז מײן געליבטער
אויף לאנג אוועקגערימען.

עס שפראַצען שוין די וויינשטאַקען
מיט נאַדלען דופטיג־גרינע,
עס טראַגט איהם גיך דאָס שקאַפקעלע
אויף איהרע פיסלעך דינע.

דאָס צוימעל איז א זילבערנעס,
פון רויטער וואָהל די לייצעס,
דאָס שקאַפקעלע — גאלאָפ אויף בערן
און טרייסעלט איהם די פלייצעס.

צופלאַטערט די קעפּיע זיך,
צושפּרייט זיך די אַבייע,
דאָס ווינטעל גנב'עט זיך אַריין
און גלעט איהם א מחיה.

פארטראַגט עם איהם די דופטען־שארף
פון מאַנדלען און פון שטאַקען,
און מיינט ער, אז עם גלעטען איהם
מיינע שוואַרצע לאַקען...

ת ל - א ב י ב.

אין קינדער־קעניגרייך.

מ'איז אַ לאַנד פאַראַנען
ביי דעם ים אויף זאַמד,
קיניגען די קינדער
איבער יענעם לאַנד.

האַט מען ימים־טובים
נאָר פאַר זיי געמאַכט,
שעהנע קינדער־שפּיעלען
האַט מען אויסגעטראַכט.

הערט מען אויף די גאַסען
קינדערשען געזאַנג,
קינדער — אויף די גאַסען
ווי דער טאַג איז לאַנג.

קינדער זיינען דאָרטען
טרייסטונג פאַר'ן לאַנד,
קינדער וועלען בויען
הייזער אויפ'ן זאַמד.

זעהט א גרויסער קינדער,
ווערט ער אזוי מילד,
און א שטילער שמייכל
אויף די ליפען שפילט.

אין די אויגען זיינע —
האפנונגען פיל,
און די ליפען שעפטשען
הארציג אין דער שטיף:

— זאלט איהר, גוטע קינדער,
וואַקסען יעדער יאהר,
אונזער טרייסט אין איינציג,
נאר דער יונגער דור...

ווייסען יענע קינדער
וואָס ביים פאלק הייסט גליק
און דאָס לאַנד צו בויען
חלום'ען זיי צ'ביק.

קיניגען די קינדער
אינ'ם לאַנד אזוי,
גרויסע זיינען דארטען
דיענער נור ביי זיי...

ס'איז א יום־טוב היינט אין תל־אביב,
זיינען קינדער פונ'ם לערנען פריי,
האָבען זיי דעם גאנצען אין דער פריה
אומגעטאָנצט מיט א געזינגעריי.

אַלטע האָבען זיי פון שלאָף געוועקט,
און די גרויסע זון געוויזען זיי,
און דערנאָך אליין אוועק וואוהין
מיט א טאַנצען און מיט א געשריי...

און פון ערגעץ צווייגעז־גריין געבראכט,
„הרצליה“ אויסגעפּוצט מיט זיי,
מגן־דוד'ס אויסגעפּלאַכטען גרין,
אויפ'ן טויער — מגן־דוד'ס צוויי...

אויף די הייזער, צווייגענדיג בעציערט,
האַט א גאנצען טאָג די זון געשיינט,
און דער ים, האָט רוהענדיג געברומט, —
ס'איז אין תל־אביב א יום־טוב היינט...

רעגען-ליעדער.

א געבעט.

ליעבער גאט, גיב רעגען,
מאך די פעלדער פייכט,
ווערט דער קארען ביליג,
לעבט זיך אזוי לייכט.

נעהמט דער וויינשטאק גרינען,
וועלען טרויבען זיין,
טרויבען אויף צו עסען
און אויף גומען וויין.

וועט דער מאנדעל בליהען,
ווערען וועט ער ווייס,
וועט מען מאנדלען קלייבען,
קלייבען זיי מיט פלייס.

בראזען וועלען וואקסען.
זאט וועט זיין דאס פערד.
דינרער וועלען פאשען
אויף דער גרינער ערד.

ליעבער גאט, גיב רעגען.
וועט א שפע זיין.
וועט זיין פעטער קארען
און געשמאקער וויין.

מיון גרוב איז טרוקען.

כ'לאז אראב אין גרוב דעם עמער
אין איד ציה איהם לעער ארויס,
דארשטיג זיינען מיינע קינדער,
וואסער פעהלט ביי מיר אין הויז...

ס'טרוקענען די מאנדעל-בוימער
און די זאנגען אויפ'ן פעלד.
גאט האט היינטיגס יאהר דעם הימעל
מיט א קופער-דעק פארשטעלט.

קוק איד גאנצע טעג צום הימעל,
זוד א וואלקען דארט און דא,
שווינדען וואלקענס אויפ'ן הימעל
און קיין רעגען איז נישטא.

שיק איד א געבעט צום הימעל :
— שיק א רעגען מיר אראפ,
וועל איד הונגעריגע געבען
פון מיין פעלד דעם בעסטען סנאפ.

ס'וועלען פון מיין גרוב דאס וואסער
טרינקען וואנדערער אין וועג
און מיין טיר וועט בלייבען אפען
פאר די מיעדע נאנצע טעג...

ס'רענענט.

ס'איז ביינאכט געווען דער הימעל
טיעה אזוי און בלוי,
און געלענט האב איד זיך שלאפען
איז א סקירדע שטרוי...

איז מיר פלוצלינג קאלט געווארען,
פאלט שוין איצט דער טוי?
טיעפער האב איד זיך געטוליעט
איז דעם ווייכען שטרוי...

ווער האט זיך געריכט אויף רענען
איז א נאכט אזא,
בין איד איצטער נאם געווארען,
נאם, כא'כא, כא'כא...

בין איך פרעהליך פונ'ם רעגען.
ס'וועט א שפע זיין.
ווייז און דורא — פון די פעלדער,
פון די גערטנער — ווייז...

ס'וועלען גרינע מאנדעלבויער
ווערען ווייס ווי שניי,
אין „קעפיעס“ וועלען מיידלעך
קומען רייסען זיי...

קומען רייסען און די ליעדער
וועלען קלינגען ווייט, —
יונגע פערדלעך וועלען פיהרען
וועגען פול פערשייט...

רוה, מיין פערד.

רוה, מיין פערד, זיך אויס אין שטאל,
וואלגער זיך אויף ווארעם היי,
עס פון קארימע געשמאק,
כ'גיב דיר עסען היינט פאר צוויי...

כ'קעם דיר היינט די גריווע אויס,
פלעכט דיר סטענגעלאך אריין,
שיכור בין איד, פערד מיינס, היינט
שיכור, שיכור, ניט פון ווייז...

ס'וילט זיך זינגען א געזאנג,
קלאפ זשע צו צום טאקט, מיין פערד,
ביזט דאך קלוג, פערשטעהסט דאך ווי
רארשטיג ס'איז געווען די ערד...

וואָלט ניט נאָס געווען אצינד,
וואָלט איד אָנגעזאַטעלט דיד,
אַהן אַ לייז און אַהן אַ צוים,
טראַג זיד יאָג זיד גיכער גיד...

און געמיאָכקעט וואָלט מיין האַרץ,
טיאָד און טיאָד, פון גרויסער פרייד,
בוימער האָב איד שוין געפלאַנצט,
פעלדער האָב איד שוין פארזייהט...

טרויבענשנים.

א'

שווערע טרויבען-ענגלען בויגען
ווייבע צווייגען צו דער ערד.
קומען מיידלעך מיט די שערען
און מען שערט.

איינס און צוויי — א פולער קוישעל.
לאדט מען אן א גרויסען וואגען.
נעהמט א בחור פעסט די לייצעס
און די פערדלאך יאגען...

איי, איהר מיידלעך, איהר בחורים,
שניידט די טרויבען, לאדט די וועגען.
זעהט די וואַלקענס, נאך א חודש
און עס קומט דער רעגען...

ב'
אנגעריסען הונדערט קוישען
פול מיט טרויבען זעפטיגע.
און געקלונגען אין דער לופטען
האבען שטימען קרעפטיגע.

יונגע ברוסטען, אומגעהילטע,
נאָר אין העמדער לופטיגע,
מיידלעך, אין די האַר פארפלאַכטען
שטאַקען-צווייגען דופטיגע.

און באַלייט די פולע קוישען
האבען אויגען פריידיגע.
און נאָך פלייסיגער ווי פריהער
אנגעפילט די ליידגע.

איינגעשפאנט אין גרויסע וועגען
פערדלאך, פלינקע, רייציגע,
און געהאלטען פעסט די לייצעס
בחורים ברייט־פלייציגע.

טרויבען אַנגעפאקט דעם וואַגען.
וויאָ. און פערד דין־פייסיגע,
געהען לייכט זיך וויעגענדיג,
ווי אויף טייבען פליסיגע.

און פארנאכט, די זון פארנאנגען.
געהען אלע, שטויביגע,
פון דער ארבייט אבצורוחען.
זינגענדיגע, גלויביגע...

2

פון פריהמארגען ביז אין אווענד,
קלינגען אויף דעם כרם ליעדער,
וועגען פולע צו דעם קעלטער.
ליידיג קומען ווידער...

ברוינע פרעהליכע געזיכטער,
שווארצע ברענענדיגע אויגען.
ווייט פערקאשערטע די ארבעל
ביז אין עלענבויען...

אויף די קעפ די ווייסע טולען.
שארען זיך ארויס די לאקען,
פלאנטערען זיך איין די לאקען
צווישען טרויבען-שטאקען...

בכורים.

ערשטע שעפסעלעך געבארען,
ערשטע וואהל נאר אבגעשארען.

צייטיג תבואה נאר געווארען,
קריוזיג גערשטען, רויטער קארען.

קופער-קירבעס, גרינע שויטען
און די „צאכערעס“ פון פלויטען

און די איילבירטען פון צווייגען
און די זאפטיג-גרינע פייגען

און אין הארץ — א פריידיג גלויבען
און א הימעל-בלוי פון אויבען...

שווער איז אקערען און זייען,
בעט מען גאט א ווינט זאל וועהען

און דאס הייסע פנים קיהלען,
מיט די האר פארשייט זיך שפיעלען...

און א רעגען א געשמאקער
זאל באלייטען באלד דעם אקער.

און צוואוייקט אין באדען ווערען
זאל דער ערשט פארזייהמער קערען.

ס'זאל די זון דעם באדען זעמען
און געטריי די גרעזלעך גלעמען...

אבער שווער פארזייהמע מאלען
וועלען פאר דער מיה בעצאהלען.

און די תבואה וואקסט אלץ גרעסער.
דארף מען שארפען שוין דאס מעסער.

און צוזאמען מיט די זאנגען
וואקסט אין הארצען פרייד געזאנגען.

וויילט זיך קושען יעדען גערשטען.
ווען מען שניידט אפ צום ערשטען.

און א יום-טוב וויילט זיך מאכען.
הויך און העכער פרעהליך לאכען...

אזוי איז דער זומער פערגאנגען.

דער גערשטען איז גאלדיג און האריג געווארען,
דער ווינט האט געבויגען די קעפלאך פון קארען,
די זון האט געטריקענט דעם ווייץ אויף די זאנגען.
אזוי איז דער קינדישער פריהלינג פארגאנגען...
די פויערען, אלע מיט זייערע געזינדען,
די שניטערס צום שניידען, די בינדערס צום בינדען,
און גרויס איז די שמחה פון פריהען באגינען,
עס מישען זיך ליעדער מיט זשומען פון ביהנען...
פארנאכט, אויף די פעלדער די שאטענס צוצויגען,
און פארבעדיג שפיעלט זיך א שטיק רעגענבויען.
און וואלקענדלאך ווייסע, ווי וואלענס געשפינען,
און ווייטער — א בלויער, א טונקעלער ברונען...
די פעלדער — צואקערט, די תבואה — אין שויער,
בינאכט דארף מען ווארעמען זיך ביי א פייער,
די ווינטען פארטראגען דעם פויער'ס געזאנגען, —
אזוי איז דער צייטיגער זומער פארגאנגען...

ראש השנה לאילנות.

ניט פון אלטען יאהר חשבונות
דארף מען אונטערציהען.
נאר צום נייעם יאהר זיך גרייטען
ארבייטען און מיהען.

טרויבען פון פאר-יאהרען זיינען
לאנג שוין אויסגעטראָטען.
און די וויינען אין די קעלטערס
האט מען שוין געזאָטען.

ס'שפילען שוין די וויינען ערניץ,
און די גלעזער שוימען.
עלענדע נשמות האָבען
זיי געגעבען טרוימען...

אויף די גערטנער ווערט א לעבען
איצטער נייגעבארען,
בויער — נאקעט זיינען פלוצלינג
נאָדעלדיג געוואָרען.

דורך דער קארע פון די שטאָקען
רייסען זיך די צווייגען,
און די שטאָקען, שווער און בייכיג,
איינגעהאלטען שווייגען...

יעדער בויעל אינ'ם פּרדס
וועט מאַראַנצען ברענגען,
גרויסע, גאָלדענע מאַראַנצען
אויף די צווייגען הענגען.

און די ווייסע מאַנדעלבליםהען
וועלען אַראָפּפאלען:
און די גרינע מאַנדלען וועלען
באָדען זיך אין שטראַהלען.

ראש השנה לאילנות,
בויער נעהמען בליהען,
און עם נעהמען זיך די מענשען
אַרבייטען און מיהען...

צווישען בערג.

א'

שמאלע שטעגלעד צווישען פעלזען
און די בערגער העכער שטייגען.
ווילדע גראזען, קליינע בוימער,
זון און דארע צווייגען.

בריהט די זון און בריהען שטיינער.
ווערט אלץ הייסער, ווערט מען מידער,
זוכט מען שאטען רוהט מען ערגיץ
נעהט מען, געהט מען ווידער...

קומט פון ערגיץ אנ'ארטאבקע,
אויף דעם קאפ — א גרויסע דושארע,
בעט מען וואסער: — „עה, האווארזשע,
פי מאסארי? ...“

שמאלע שטעגלעד צווישען פעלזען
און די בערגער העכער שטייגען.
ווילדע גראזען, קליינע בוימער,
זון און דארע צווייגען...

ב'

שמעהט א דערפעל אפגעזונדערט,
אויף א הויכען בארג אליון,
אויסגעוואקסען איז דאס דערפעל,
דוכט זיך, פון א שטיין...

שמעהט א בוים מיט ברייטע צווייגען,
איז דער שאַטען א געדיכטער,
זיצט דער שייך און אלטע בלינדע,
ערנסט די געזיכטער...

קליינע קינדערלאך זיך שפיעלען
און א קעמעל בייסט די צווייגען,
ציהען די אראבער די נאָרגילעס,
שפיען אויס און שווייגען..

א מאַרגען.

כ'האָב געלאָזט זיך אין אַ מאַרגען
געהן דער זון אַנטקעגען.
אַט אזוי, מיט גרויסע אויגען
אינער אויף די וועגען.

האַט די סאַווע נאָך געדרימעלט
דאַרטען ביי דעם ברוינען.
האַב איד נאָך דעם בלינדען מוילוואָרף
גראַבען ערד געפונען.

האַט געהאַנגען אויף די צווייגען
גרויסע טראַפענס ראַסע
אין אַ פויער האַט געגענעצט,
שאַרפענדיג זיין קאַסע.

האָט אַ מיידעל פֿיה געטריבען
צו דעם טייכעל האַלב פּערשלאַפּען.
און אַ פּוקס האָט זיך דערשראָקען
און אויף גיך אַנטלאָפּען.

האָט די נאַכט אין טאַל געציטערט,
אין אַ ווינקעל זיך געטויליעט,
אויפֿ'ן בערגעל יונגע שעפּסען
האַבען פּרעהליך אומגעהויליעט...

איהרע ליעדער.

א

וועל איך האַלץ אין וועלדעל האַסען.
וועל איך לייהם ביים בערגעל גראַבען.
וואַסער פון דעם טייכעל שעפען.
וועלען מיר אַ שטיבעל האַבען.

פאַר דעם שטיבעלע אַ פּריווע,
חנ'עוודיגע שייבעלאַך,
ביי דער זייט אַ טויבענשלאַג
אין געפּלעקטע טייבעלאַך.

פּערד און אַקער־אייזען פּיהרען
וועלען מיר דער זון אַנטקעגען.
וועלען מיר די וואַלקענס בעמען :
— גיט אונז גוטע וואַלקענס, רעגען.

וועלען אונז די וואַלקענס הערען.
וועלען מיר אַהיים אנטלויפֿען.
ביי דעם פענסטערל זיך זעצען.
קוקען ווי געשווינד זיי לויפען...

וועלען הינדערלאך זיך טוליען.
נאָסע פֿעדערלאך פֿון רעגען...
— האָסט זיי היינט געגעבען עסען? ...
וועל איך שטיל אזוי דיך פרעגען..

וועט דער גערשמען צייטיג ווערען.
וועט דער האַז פֿון שלאָף אונז וועקען.
וועלען מיר די סערפען שאַרפען
און די הינער איבערשרעקען.

ווען עס וועט פֿארנאכט דער הימעל
שפּיעלען זיך מיט טויזענד פֿארבען.
וועלען מיר זיך מיעדע לעגען
רוהען אויף די שווערע גאַרבען.

וועל איך דיר אַ ברכה שעפטשען
אויפֿ'ן אויער שטילערהיים,
האַסט מיר אַקערען געהאַלפֿען,
און דאָס פֿעלד מיט מיר געזייהט...

ב'

כ'האב א פולען הויף מיט הינער
און א שייער פול מיט קארען,
ווערען אלע יאהר אום פריהלינג,
קליינע הינדעלאד געבארען...

קוואקען אויפ'ן הויף די קוואטשקעס,
פאטשט דער האן מיט זיינע פליגעל,
לעקט די ציעג די ווייכע הערנער,
ביי איהר יונג געפלעקטען ציעגעל...

ווי עס הויבט נור אן צו טאנען,
געהמסטו אן א פארטוד פראסע,
רופסטו „ציפ-ציפ“ צו די הינער
און איד שארף ביים זייט די קאסע...

„ציפ-ציפ, ציפ-ציפ“ און די הינער,
ראשענדיג די קערנער פיקען,
וועט אונז גאט נאך היינט צי מארנען
מיט א קעלבעלע באגליקען...

שמייכעלסטו צו מיר פון ווייטען,
קיין ביזן אויג, אזוי פיעל הינער,
איז נאך תבואה דא אין שייער
און דער בארג איז שוין א גרינער...

ג'

אויסגעוואשען די לאדישעם
און די קוה שוין אויסגעמאלקען,
טרייב אריין אין שטאל די עופות,
זעהסט, עס קומט א שווערער וואלקען...

כ'בין פון פעלד אויף גיך אנטלאפען,
כ'האב דעם אקער דארט געלאזען,
וועגען כוואליענדיג זיך זאנגען
און עס ציטערען די גראזען...

און דאס פערד שטרענגט אן דעם אויער,
עפענט ברייט די שווארצע אויגען
אויף דער האלב פון קליינעם טייכעל
ליענט א שאטען אויסגעצויגען...

כאפט א שטרויעלע דער שטורעם
און דעם גרויען שטייב פון וועגען, —
יונגע קעלכעלאך און שעפסען
האבען מורא פאר'ן רעגען...

בוים ים.

א'

ס'ברומט דער ים אן אלטען נגון,
וואשענדיג די יפו'ר ברעגען,
וואַלט איד דאָ אין זאמד געלעגען
און דאָס ברומען זאָל מיד וויעגען.

ליוליען, ליוליען און פארליוליען,
און די אויגען האלב פערמאכען.
זילבער-כוואַליעס וועלען לאכען,
און ווי קינדער זיך צוהוליען.

ס'קלינגען, קלינגען און פארקלינגען
אין דערווייטען קעמעל-גלאַקען,
וואסער-פוינגלען, אָנגעשראַקען,
דדעהען זיך אין ווילדע רינגען...

ווייסע פליענלען ראשען ראשיג.
אך, וואָס אַרט מיר זייער ציטער? ...
איך האָב ליעב דאָס ים געוויטער.
און דעם הימעל, גרוי און אשיג...

שוימיג שווימען גרויע קאמען.
כוואליעס ווארפען זיך און קראכען.
און מיר ווילט זיך הילכניג לאכען,
ווייל כ'האב ליעב דעם כעס פון ים/ען...

איך האָב ליעב א לייב צו רייצען
און דערצערנען א פאנטערע,
כמארעם פינסטערע און שווערע
און דעם שטורעמס ווילדע פלייצען...

5

איין אליין ביים ברעג געזעסען
איינגעהילט אין נאכט-טומאן.
פון דער נאכט האט זיך געצויגען
א פארווינטער קארטוואן...

פונ'ם ים גערייצט, געוואונקען
האט א פייער רויטליך-גריין :
לענדער זיינען וואו פארטען,
שיפען ברענגען דיך אהין...

רוהיג, ווי די טריט פון דורות,
האט דער קארטוואן געשפאנט,
ריטמיש אינ'ם זאמד געטיאפקעט :
..האסט נור איין און איינציג לאנד"...

אונזערע פעלדער און וועלדער.

אנד'רע פעלקער האבען וועלדער.
מיר — נאָר יונגע בוימער :
יענע וועלדער היטען זעלנער.
אונז'רע היט דער שומר...

יענע וועלדער זיינען אלטע,
ברייטע צווייגען־קרוינען :
אונטער די געדיכטע צווייגען
ווילדע חיות וואוינען...

ס'קען די זון אהין ניט שיקען
איהרם א שטראהל א שטיפער ;
און געדיכטער ווערען שאטענעם
אינ'ם וואלד וואס מיעפער...

אונז'רע זיינען זון באגאסען.
שלינגען דורשטיג שטראהלען :
איז דער ערד די יונגע ווארצלען
זוכען וואסער קוואלען...

און מיר פרעהען זיך ווי קינדער.
ווען א צווייג ווערט גרעסער :
ווען די יונגע גרינע פרוכטען
שניידט צום ערשט דאס מעסער...

יענע וועלדער זיינען מיילען.
אונז'רע זיינען שפאנען,
אבער האפענונג און ליבע
איז אין זיי פארצאנען...

זיי דארטען דיין חסד.

די פעלדער וואס ווערען פון אירען געאקערט
אין ווייטען אין זוניגען לאנד,
זאלסט גאט אויף זיי שיקען דיין שמע און ברכה,
ניט אפטון דיין גנאדיגע האנט...

זאלסט שיקען אום זומער אין יעדען פריהמארגען
גערעכטען און שנייאיען טוי:
די בויעלאך זיינען דארט יונגע און ווייכע
און בענקען נאך ראסע אזוי...

זאלסט שיקען דעם ערשטען, דעם זאמיגען רעגען,
ווען ווינטער באווייזט זיך אין לאנד:
די פעלדער צואקערט זיי ווארטען אויף רעגען,
שיק, גאט, מיט דיין גנאדיגער האנט...

אין פרוהלינג, ווען ס'שפראצטן די שטאקען און מאנדלען,
דעם שפריירעגען שיק אין דער צייט ;
דעם היישעריק זאלסטו פון אידישע פעלדער
פערטריבען אויף לאנג און אויף ווייט...

די פעלדער, וואס ווערען פון אידען געאקערט
זיי דארפען דיין הארציג גענאד ;
פארגעס ניט אז בוימעלאך זיינען ווי קינדער,
און דארפען דיין חסד, מיין גאט...

גלעד

א'

גרויע בערג און גרינע טאלען.
שמאלע, שמעכעדיגע וועגען.
ליגט כארדע ווייט פון ישוב.
איינגעשלאפען אין א כישוף.

קליינע ליימעדיגע שטיבלעך.
קילעכדיגע פענסטער-לעכער.
וויסע שטיינערדיגע טוירען
פון די דעכער העכער.

שמוציג ענגע, שמאלע געסלעד.
בערנלעד מיסט אויף אלע עקען.
אויסגעדארטע הינט, וואס שרעקען
מיט די הונגעריגע אויגען.

קליינע קינדערלעד, האלב נאקעט,
שפילען זיך אין מיסט און ראיען:
רייצען זיי די הינט מיט שטיינער,
וויינען זיי און וואיען...

און אראבקעס, קליוןפארדארטע,
שמאלצע קעפ און גלייכע רוקענס.
טראגען וואסער אין די דזשארעס
פון די נאהענטע באיארעס.

פאטשען קינדער אין די הענטלעד,
טאנצען פרעהליך: „מאיע, מאיע...“
שלינגען הינט דאס אייגען שפייעכץ,
אויסגעמאגערטע און גרויע...

ב'

קריפעלט זיך אן'איינבורט בויםעל,
שפרייט ארום א קליינעם שאַטען,
פליישעדיגע שווארצע בלעטלעך,
פון דער זון ווי אַפגעבראַטען.

דאָ אַ פעלז, אַ גרויער, קרומער,
דאַרט אַ באַרג, אַ הויכער שטומער,
רויטע בלימלעך, ווילדע גראַזען,
לויפען דאַרטען אום צולאַזען

יונגע שעפסעלעך, און אלטע,
האלב־מיושב־דיגע, קאלטע,
פויִלע, מידע אַפגעלאַזען,
בייסען זיי די ווילדע גראַזען.

אין דער פאסטוף ליגט צוצויגען,
האלב פערזשמורעט זיינע אויגען,
ביי דער זייט א לאנגער שמעקען
הינט צי דעבעס אַנצושרעקען.

קומט דער אַווענד אין כאַדידע,
קומען אלע, קומען מידע,
אַבגעברענטע מידע, ברוינע,
קומען אלע אָן אזוינע.

די וואָס קומען פון דער ווייטען,
מוזען זיי אויף אייזלען רייטען :
מיט דעם אַווענד אין כאַדידע,
קומען אלע, שטויביג מידע...

3

שטעהט אנ'אלטער בוים. צואוואקסען
זיינען זיינע קרומע צווייגען.
זיצען דאָרטען די אראָבער
אַנגעשפּאַרט ביים בוים און שווייגען.

ווער עס זופט זיין שווארצע קאווע,
זופט און רויכערט זיין נאַרגילע.
ווער עס קלאפט אָן דר'ערד זיין שטערען,
קלאפט און ברענגט פאר גאָט זיין תפלה.

ווערט דער אַווענד טונקלער, קיהלער,
קומט א ווינטעלע פון צפון,
הויקערט מען זיך איין אין דרייען,
געהט מען אין די שטיבלעך שלאָפען.

הויבט דער טוי שוין אן צו פאלען.
א געדיכטער, נאסער טוי,
פאלט ער אויף די בערג און טאלען.
ווערט דעם פאסטוד קאלט אזוי.

קלויבט ער אן די דארע גראזען.
נעהמט ער זיך א פייער לעגען, —
הערט דאס קלינגען זיך פון גלעקער.
שפאנען קעמלען אויף די וועגען.

קלינגען גלעקער. בעדווינער
נעהמען איינציגווייז זיך ווייזען.
קומען פעסטגעבוימע יונגע,
קומען גרויע שטאלצע גרייזען.

זעצט מען זיך ארום דעם פייער.
לאזט מען זיך די קעמלען פאשען.
וועקען זיך די שאף פון דרימעל,
שרעקען זיך און ראשען.

זעצט מען זיך ארום דעם פייער,
ווארעמט מען זיך אן די גלידער,
הויבען יונגע אן צו זינגען,
הויבען אן צו זינגען לייעדער.

זינגען זיי פון זייער שבט,
זינגען זיי פון זיין נצחון,
שונאים האָט ער בייגעקומען,
שונאים האָט ער איינגעבראכען...

זיינען אלטע ניט צופרידען,
בעסער עפעס זיך דערצעהלען, —
קיהלער ווערט די נאכט און ס'קומען
די שאַקאלען פון די היילען...

דוקט אַנ'אלטער זיך צום פייער,
דוקט אין פייער זיינע הענט,
איז זיין פנים איינגעקארטשעט
אין זיין שטערען געל-פארברענט.

נעהמט ער עפעס שטיל צו מורמלען,
ווערען אלע באלד אנשוויגען,
הערט זיך נאָר שאַקאלען וואָיען
און דאָס טאַנצען פון די ציגען...

ר'

לעבט אזוי באַרדע יאַהרען.
ווייט פון מענשען, ווייט פון ישוב,
ציהען זיך די טעג און יאַהרען,
ציהען זיך ווי אין אַ כּשורף.

שטארבען אלטע צווישען בערג דאָ,
יונגע ווערען דאָ געבאַרען,
וואקסט דער בוים און אויך דאָס בערנעל
פון דעם מיסט וואקסט מיט די יאַהרען...

ה'

דאָרט, צופוסענס פון כאַדירע,
שפּרייט זיך אויס אַ מאָל אַ ווייטער,
זיינען זיינע וועגען וויסמע,
ווייזט זיך זעלטען דאָרט אַ רייטער.

ווינטער — רויטע בלימעלעך צושאַמען.
זומער — גרוי־פאַרדאַרטע גראַזען.
ווינטער — שפּע'דיגע רעגענס,
זומער — מדבר־ווינטען בלאַזען.

זאַמדיג־הויכע בערג פון ווייטען
און פון ים ראָס שטילע ברומען,
אויף אַ בוים מיט ווילדע עפעל,
גייע ווילדע ביהנען זשומען.

ס'האט די מיידעל-ערד דער אקער
ניט געשנימען שוין פון יאהרען,
הארט און שטיינעדיג דער באדען
פון דעם בליהענדיגען שרון.

דאָרט, צופוסענס פון כאַדידע
האַט אַ בייַדעל ווער געבויט,
איז אַמין פאַרנאַכט געקומען
און אַ סוד בייַם בוים פאַרטרויט.

האַבען אלע זיך דערשראַקען
און אַ לאַנגע צייט געשווינגען,
ס'האַט זיך נאָר געהערט פון ווייטען
ווי עס טאַנצען אום די ציגען...

און אַמין האָט זיך געשוואַרען
ביי די אייזלען און די רינדער,
ביי זיין ליעבסטער פרוי זאריפּאַ
און ביי איהרע זיבען קינדער, —

אַז אין טאַל דאָרט ביי כאַדידע,
זיינען פרעמדע אָנגעקומען
בויען בייַדלעך זיי און האַבען
זיך שוין אַקערען גענומען.

און דער אַקער איז א גרויסער,
שניידט ער אויף די ערד אינגאנצען.
גלאנצט דאָס אייזען פון די פּיאָשען,
גראַבען גריבער זיי צום פלאַנצען...

אַבדאַלאַ, אַנ'אַלטער בלינדער,
האַט צום הימעל אויפגעהויבען
זיינע האַלב־פאַרמאַכטע אויגען
און מיט שטילען פרומען גלויבען

האַט ער תּפּלה'דיג געמורמעלט
אַפּגעהאַקטע האַלבע ווערטער,
און געבליבען איז ער פּלוצלינג
אַ פאַרשטוממטער, אַ פאַרקלערטער.

האַט ער ציטערדיג זיין שטעקען
אין דער האַנט דערנאָך גענומען
און געקוקט מיט בלינדע אויגען
ווייט אהין, וואוהין געקומען

זיינען יענע פרעמדע מענשען
און געשמערט דעם ווילדען כּשוף
פון די גרויע דערנער־פעלדער
און געבויעט דאָ אַ ישובּ...

וועה איז אונז, אז אויסגעגאסען
האט אלאה אויף אונז זיין צארען.
וועה איז אונזער ווייב און קינדער,
וועה און וועה איז אונז געוואָרען...

אכדאלא האט דאן בעשוואָרען
אלע פרומע מוסולמענער,
שווערד און „רויפט“ ניט אַכצולעגען.
קומען וועט אין נהינום יענער,

וועמעס הארץ עס וועט א פחד
פאר די פרעמדע מענשען פאנגען...
האט ער זיי אזוי באשוואָרען
און א שטומער אָפגעגאַנגען...

7

א באראק פון ווייסע ברעמער.
אנגעשטאפטע זעק מיט שמרוי.
געהט מען אפ א טאג ביים אקער.
קומט מען מידע און אזוי.

קלייבט מען צווייגען און און גראזע
און א פייער לענט מען פרעהליד.
איינער זינגט פערבענקט א ניגון.
זינגט און דרימעלט איין פאמעליד.

קוקט א צווייטער אויפ'ן הימעל.
זעהלט די שמייכלענדיגע שטערען
און די שטערען אינ'ם הימעל
איינגעגראבען טיפער ווערען...

פערד, צו בוימער צוגעבונדען.
קיינע הויך געשמאק דעם גערשמען.
זאמעלט און דאס פערד גלעדי,
פאהרט אויף וואך ארויס צום ערשטען.

פאָהרט גלעדי אויף די פעלדער,
פאָהרט ער טריט אזוי ביי טריט,
לאַזט ער פריי דעם פערד די לייצעס,
זינגט זיך אונטער שטיל אַ ליעד.

שטילערהייט פערבענקט א ניגון,
און די נאכט איז שטיל און ווייד,
ווייט דער בארג איז בלוי-פארשלייערט,
שטעהט א פעלז נאָר שטום און בלייד.

זעהט ער: פעלדער טיף צואַקערט,
דאָ און דאָרטען הרודעס ערד,
ס'איז דער באַדען ווייד און זאמדיג,
זינקען טיף די פיס פון פערד.

טראכט ער: דאָ איז שטיין געוועזען,
דאָרטען דערנער גרוי און ווילד,
ס'האַבען זיך אַמאָל די דעבעס
דאָ אינמיטען טאָג געשפילט.

ס'האַבען פערד דאָ שווער געסאַפּעט,
ס'האַט געקרעכצט דער אקער דאָ
אין געגאנגען זיינען מענשען
ביי דעם אקער שעה נאָך שעה.

שלאַנגט זיך אָן אויף שטיין דאָס מעסער,
און דער אקער שפּרינגט אוועק,
טרעפט א שטיין די פּערד אין רוקען,
לויפּען זיי אין איינע שרעק...

לויפּט זיי נאָך דער מענש דערשראָקען,
ציהט די לויצעס הין און הער,
פּערד און מענש, מיט גרויסע אויגען,
ביידע אַטעמען זיי שווער...

פּערד און מענש, ווי ס'נעהמט נאָך טאַגען,
בערג אין נעבלען נאָך פּאַרהילט,
ס'איז די שלאַנג נאָך האַלב־פּאַרגליווערט
און די קוקו שפּילט נאָך שפּילט, —

שפּאַנען זיי זיך איין אין אקער,
הינטען מענשען און פּאַרענט פּערד,
טריט נאָך טריט אזוי פּאַמעליך
שניידען זיי די ווילדע ערד.

טריט נאָך טריט אזוי פּאַמעליך,
אויף די פּערד א וויסער שוים
און דער מענש, מיט שוויים באַנאַסען,
נאָך דעם אקער געהט נאָך קוים...

1

רייט גלערי איבער פעלדער
און די נאכט אין טיף און ווייט,
ערגיץ הערט ער פרעהלעך הירושען,
ס'לויפט א לאשעקעל פערשייט.

זעהט ער, בוימער קליין געוואקסען,
פון דער ערד זיי קוים צו זעהן,
ס'קוקען צווייגעלעך דערשראקען
פול מיט קינדערישען חן...

טראכט ער : ס'וועלען דא די מאנדלען
ווייס און שנייאוידיג צובליהן,
און די בליטען וועלען פאלען,
וועלען מאנדלען בלייבען גרין.

גרינע מאנדלען, גרינע בלעטער
און די נאכט האָט סודות פיל,
קען מען וויסען צי א פויגעל,
צי א ננב שאַרט זיך שטייל ?

קען מען וויסען צי די בלעטער
שורשען פונ'ם נאכטיג-ווינט ?
ס'נארט דאָך אָפּ די נאכט א יעדען
ווער עס גלויבט איהר ווי א קינד...

רייט ער ווייטער, פעלדער וויסטע,
ניט געאקערט, ניט געזייהט,
און קיין מענשען-פוס געטראָטען,
האַבען ווייט זיך אויסגעשפרייט.

און עס דוכט זיך איהם דער באַדען
עפעס מאַנט, אויף עפעס וואַרט,
עמיץ האָט פארשעמט דעם באַדען,
עמיץ האָט איהם אָפגענארט.

עמיץ האָט פארשעמט א מוטער,
פון איהר מוטערשאפט בערויבט,
אין זי האָט דאָך אין דעם עמיץ
אזוי אמת'דיג געגלויבט.

איהרע קינדערלעכ'ם נשמות
שוועבען אום פארשטויסען וואו
אז די אָבגענארטע מוטער
קען זיך ניט געפינען רוח.

הערט גלעדרי אין דעם אַטעם
פון דער שטילער ווייטער נאכט,
ווי די וויסטע ערד זאָל פרעגען:
„האַסטו עמיצען געבראכט? ...“

עמיצען מיט יונגע כוחות
און מיט ווילען אייזען-שמאָרק,
וואָס מײן טאָל זאָל ער פארזייהען
און פארפלאַנצען זאָל מײן באַרג...

מיינע תבואות, מיינע פרוכטען
וועלען זיין א יענעם'ס לויז,
אויף זיין קוואַען מיד בעלעבען
וואָרט איד דורות לאַנגע שוין...

ח'

ס'איז דער פריהלינג אנגעקומען
און די נייע קאלאני
האט באגעגענט זיינע זונען
מיט איהר שווערער מיח...

זונען שיינען ניט פאר מענשען,
ברענגען זיי נאך פוסטע פרייד,
פאר די מילדע פריהלינגס-זונען
דארף די ערד זיין צוגעגרייט.

פעלדער דארפען זיין צואקערט
איז פיאַשירט אַ יעדער בוים,
שווערע אַרבייט פון באגינען
ווי עם ווייזט די זון זיך קוים.

פאלט א שטראהל אין ווייכען באדען.
דארף ער פאלען ניט אומזיסט,
ס'בלייבען דאך פארשעמט די שטראהלען
אויף דער ערד וואס איז פארוויסט...

ס'דארף א יעדער שטראהל פארשטארקען
יונגע ווארצלען אין דער ערד,
יעדער זאמען פון די תבלאות
בייכיג און צושפאלטען ווערט...

האט מען פערדער אויפגעאקערט
און פארזייהט דאס ווינטער-ברויט,
און דערביי דאס ליים געקנאטען
און די שטיבלעך זיך געבויט...

איינס נאך איינעם און צופוסענס
פון כאדידע אין א גאס
אויסגעוואקסען און געטריבען
פונ'ם שטיינער-דערפעל שפאס.

ס'האט ארויפגעקוקט מיט חוצפה
צו דעם בארג די קאלאני,
דארטען — ענגשאפט, מיסט און דערנער,
דא — די ברכה פון דער מיה...

ט'

ווער האט היינט ביינאכט צוגראבען
די טאבארעס פונ'ם טאָל,
און ווער האט עס אויסגעשאסען
איינס נאָך איינעם זיבען מאָל? ...

ס'וועט אונז דאָ דער באַדען קאָסטען
ניט נאָר שווייט נאָר אויכ'עט בלוט,
אַבער שווערען מיר צו צאָהלען
בלוט פאר בלוט...

און גלעדי האט געפערערט
אויף דער וואָך אַ יעדע נאכט,
אַבער דאָ און דאָרט אַ גנבה
האט זיך אלע נאכט געמאכט.

האָט ער זיך אמאל באהאלטען
צווישען צווייגען יונג און גרין
און פאר איהם איז אויסגעוואקסען
א פארקליידטער שייך אַמין.

מיט א זאק אונטער'ן אַרעם
און א מעסער אין די הענט,
אין גלעדי'ן האָט דער צאַרען
ווי א פייער זיך צוברענט.

שטיף האָט ער זיך פון די צווייגען
אויפ'ן וועג ארויסגעשארט,
און אַמינ'ען מיט'ן מויזער
האָט ער באַלד דעם וועג פארשפארט.

— ס'וועט מיין קויל, דו שוואכער נגב,
דור'בלעכערען דיין ברוסט...
און אַמין האָט שטיף געשמייכלעלט:
— א, דו האָסט צו קעמפפּען לוסט...

היצוג ביזטו ווי דיין שקאַפּע,
ווי אויף איהר ברענט אויף דיין הויט,
זאָל פארשעלטען דעם דער נביא
ווער עס וויל דיין טויט...

שכנים זיינען מיר, אין פרידען
וועלען מיר זיך לעבען דא,
ס'איז ביי גאט פאר אלע מענשען
זון און גוטער רענען דא...

— יא, איך ווייס אז זון און רענען
איז פאר יעדערען פאראן,
אבער מיה קאסט אונז דער באדען,
שווערע מיה אויף יעדען שפאן.

און געדענק אויך אז מיין מויזער
איז באשאפען נאך דערצו,
אז א הונט זאל יענער פאלען
ווער ס'וועט שטערען אונזער רוה...

און אמין האָט שטיל געציטערט :
— זיי געבענשט און אויך דיין פערד
און אלאה זאל אויכ'עט בענשען
אלע פרוכטען פון דיין ערד...

קום, מיר וועלען זיך פארוועטען
יאָנען זיך אויף פאנטאזי,
אַט, איך זעה אז ביי דיין שקאפע
ציטערט שוואַך די רעכטע קניה...

י

פאנטאזי איז אין כארדע,
קומען רייטער אָן אהער,
רייטער פון די ווייטסטע דערפער,
אויף גלעדי קומט אהער.

קוקען אלע אויף גלעדי'ן:
ער איז דא א פרעמדער גאר,
ס'איז זיין הויט א זוניג ווייסע
און קאשטאנע זיינע האר...

און אמיז איז אויף געקומען.
אויף זיין שקאפע זיצט ער ברייט,
קוקט פון ווייטען אויף גלעדי'ן
און ער שמייבעלט שטילערהייט.

— נו, וואָס דענקסטו, דו כאַוואַדזשע,
וועסט זיך וועמען איז געיעג,
וועט דיין שקאפע ניט פארבלייבען,
יאַגענדיג, אינמיטען וועג ?

— א, מיין שקאפע, זעהסטו ציטערט
און עס ברענט אויף איהר די הויט,
וועט זי דיך ניט איבעריאָגען
וואַרט אויף איהר אַ גרינגער טויט...

יא'
איי, דו באראכאנער,
קלאפ אין באראכאן,
זאלען אלע קומען
ווער ס'איז נאר פאראן...

ס'אָגט זיך היינט גלעדי
מיט דעם שייף אמין,
איי, דו באראכאנער,
זעה ווי פלינק זיי פליהן...

זעה דעם שטויב פון ווייטען
ווי א גרויער רויך,
איי, דו באראכאנער,
באראכאנע הויך...

איי, דו באראבאנער,
גיב זיי אונטער מוטה,
ביי די פערד צוואווארעם
זייער זודיג בלוט...

איי, דו באראבאנער,
קלאפ אין באראבאן,
ס'האט גלעד'ים שקאפע
אויסגעיאגט א שפאן...

איי, דו באראבאנער,
קלאפ, די פרייד אין גרויס,
ס'יאגט גלעד'ים שקאפע
ווייט שוין ווייט פאראויס...

איי, דו באראבאנער,
זאג די בשורה אן,
ס'האט די קאלאני היינט
איינגעשטעלט אין קאן

ניט אליין דעם כבוד,
נאר דאס לעבען אויף,
איי, דו באראבאנער,
באראבאנע הויף...

צ'רצ'בישע מוזטייווען

כ'האב געפערערט זיך באגינען
אנטרינקען די שאף ;
ס'האט ערשט אויפגעוואכט דאס קעמעל
פונ'ם שווערען שלאף.

און ביים גרויען ברונען האב איך
שוין געמראפען זי.
פרעג איך : ווען ביזטו געשלאפען ?
ס'איז נאך אזוי פריה.

ענטפערט זי: די נאכט איז גרויס,
קאלט די ערד און הארט;
בין איד דא אהער געקומען
און אויף דיר געווארט.

זעה איד, איהרע האַר, זיי זיינען
נאָם פון קאַלטען טוי,
טוט מיר וועה דאָס האַרץ אויף איהר
טוט עס וועה אזוי.

זאָג איד איהר: עס איז דיין טאַטע
אזוי ביין און שלעכט
און דו ווייסט דאָך, אַז אַ פֿלינקער
איז ער אין געפעכט...

איד בין נאָר ביי איהם אַ פֿאַסטוד,
ווער איז צו איהם גלייך?
ער האָט קעמלען, שאַף און רינדער
און איז אזוי רייך.

ציטערט און זאָגט דערשראָקען:
כ'לעב דיר דאָך אזוי!
ווי קען איד אַבדולאַה'ן ליעבען,
ער איז אַלט און גרוי?

אויב דו דענקסט איד בין א שוואכער,
כ'קען קיין שווערד אין האנט ניט האלטען,
פרעג זשע וויפיעל קעפ איד האב שוין
מיט מיין שווערד אויף צוויי געשפאלטען.
זאג, פאר וואס דו ליעבסט מיד ניט,
זאג, פאר וואס דו ווילסט מיד ניט.

אויב דו דענקסט איד קען ניט דייטען,
כ'האב קיין שטיוועל און קיין שפארען,
בין איד דאך אויף פאנטאזיעס,
לאנג שוין, לאנג באוואוסט געווארען. —
זאג, פארוואס דו ליעבסט מיד ניט,
זאג, פארוואס דו ווילסט מיד ניט.

אויב דו דענקסט, אז איד בין ארעם,
אז איד האב ניט קיין טאכונען,
וועסטו זעהן דעם שטויב פון ווייטען
ווען זיי געהען צו דעם ברונען. —
זאג פאר וואס דו ליעכסט מיד ניט,
זאג, פאר וואס דו ווילסט מיד ניט.

זאגט מען דיר איד בין אז אלטער —
שלעכטע קענען אלעס זאגען, —
זיך איד שטאלץ נאך אויף מיין שקאפע,
קען איד יונגע איבעריאגען. —
זאג פארוואס דו ליעכסט מיד ניט,
זאג, פאר וואס דו ווילסט מיד ניט.

דריי טויטען.

ווער עס שטארבט פון שוואכער עלטער,
אויסגעמאטערט בלינד, —
ווייל אויף איהם אלאה ניט קוקען:
ס'שטארבען אויף דאך הינט...

שטארבט א צווייטער ווי א גבור,
פאלט ער אין א שלאכט, —
קוקט אויף איהם אלאה א מילדער,
שמייכלט ער פארטראכט...

ווערט א הארץ פארברענט פון ליעבע,
שטארבט ער יונג אוועק, —
מאכט אלאה פאר איהם א ווארע.
מאכט א ברייטען וועג...

קומט אַלאַה צו איהם אנטקענען.
טרויעריג איז ער,
הערט ער ווי די מענשען ליעבען.
לאַזט ער שטיל אַ טרעהר...

וויינען דאַרטען די קדושים,
ליעבע איז דאָך גרויס,
זיינען הייליג די וואָס שטארבען
אויף דער ליעבסטער'ס שוים...

חלומות.

וואו ביזטו מיין ליעבסטער געוועזען די נאכט ?
עס זיינען צושויבערט אזוי דינע האר,
און שווער און פארנעבעלט ביי דיר איז דער בליק,
דער בליק וואס באשטענדיג געוועזען איז קלאר...

ארויף אויפ'ן בערגעל מיט מיר קום אהין,
און וועל איד באהאלטען מיין קאפ אין דיין שוים,
די זון וועט אונז ווארעמען דארט אזוי גוט,
דארט וועל איד דיר ווייזען דאס געטליכע הויז...

אהין האט די נאכט מיך מיין חלום געבראכט,
און דארט איז א ווינקעל פאראנען אזא,
וואו גאלדענע גערטענער ציהען זיך ווייט.
שפאצירט דארט דער נביא ארום מיט אלאה...

און ליכטיג איז דארטען בייטאג און ביינאכט.
די זון איז דארט גרעסער פיעל טויזענדער מאל,
און הייליגע לערנען קאראן אויפ'ן בארג,
א קלאר-גאלדען טייכעל פליסט רוהיג אין טאל...

און האבען מיד אלע באגעגענט מיט פרייד :
— ווי קומסטו אהערצו צו אונז, אבדאלא,
צי האסטו פארלאזען די זינדיגע ערד,
און ס'האט דיד גערופען צו אונז שוין אלצה ?

נא, נעהם א קאראן דיר מיט טאוולען פון גאלד,
און לערען און לערען בייטאג און ביינאכט...
דער מארגען געקומען,
איד האב פון מיין גליקליכען חלום ערוואכט...

דער קאפ איז ביי דיר אזוי פייערדיג הייס,
נא, טוליע זיד, טוליע זיד איין אין מיין שוים.
ביינאכט ביזטו נור אין דיין חלום געווען,
איצט ביזטו אין אמת'ען געטליכען הויז...

נאכטיג גליק.

נאכט, זיי לאנג,
מאָרגענשטערן, געה ניט אויף!
פינסטער זאל
דרויסען זיין אזוי אָהן סוף...

ביזער ווינט,
מיינער איז ער היינט ביינאכט,
שמורעם האַט
מיר דאָס גליק אין הויז געבראכט...

שווער איד איד,
פלעטען וועל איד יענעם האָהן,
וועלכער וועט
זאָגען, אז דער טאָג קומט אָן...

שטילער שלאָף,
שטארקער דריק צו מיר זיך צו,
נאָר ביי מיר
וועסטו היינט געפינען רוה...

כ'האָב גאַט'ס הייליג הויז באַטראַטען,
גרויע טויבען דאָרט געפונען! ...
ס'וועלען פאלען מיינע קעמלען,
טריקענען מייזן ברונען.

מיינע פים האָב איך געוואשען
און געהייליגט זיי,
וואָס־זשע וואַרקען דאָרט די טויבען,
סטראשען מיך אזוי? ...

אויב איך האָב אמאָל געזינדיגט,
קלאַפּ איך דאָך מייזן שטערען,
פאר אַללאַה און פאר זיין נביא
נים איך הייסע טרערען.

פאנטאזי.

פאנטאזי איז היינט אין ראמלע,
שעהנסטע פערד און בעסטע רייטער ;
וועט בעקומען דער דעם נאָמען,
ווער ס'וועט לויפען ווייטער...

שייד אַבדולאַ איז אַ יונגער,
פופצעהן ווייבער, פערציג קינדער,
הונדערט קנעכט און דריי טאכונען
שאף און רינדער...

איז זיין שקאפע ווייס און היציג,
הויכע פיס, א ברייטער רוקען,
האַט ער ליעב איהר גריווע גלעטען,
איז די אויגען קוקען...

זיין אבייע איז א שווארצע,
גאַלד באזוימט אויף אלע עקען.
ביי דער זייט — א גרויסער „מויזער“.
אין דער האַנט — א שטעקען...

רוימע שטיוועל, זילבער־שפּאַרען,
קלאפט ער אין דער שקאפעס ריפען,
יאנט ער, ברענען איהם די אויגען,
ציטערען די ליפען...

פערענאדע.

אד, שעהן ביזטו פאטמא, נאך שעהנער,
פון קעמעל וואס ווערט ערשט געבוירען...

ס'איז תמיד דין פנים באהאלטען
בארעקט מיט א שלייער, א דיקען,
כ'וואלט זיבעציג לירעם באלד שיקען,
באצאהלען דין טאטען, דין אלטען...

איד וואלט אין מיון הארעם דין קרוינען,
דערהויבען אויך דין איבער אלע,
אויך וועל איד, מיון געטליכע כלה,
דין היטען באשטענדיג און שוינען...

און סעודות פאר דין וועל איד גרייטען
פון שעפעלאך יונגע, געבראטען ;
אד, שעהן ביזטו, פאטמא געראטען,
דו זאלסט נאך ניט נעמען קיין צווייטען! ...

מיין שקאפע — א יחוס'דיג'שעהנע,
זי שטאמט פון דעם וויסטען גאליל,
זי איז אויסגעלאפען שוין פיעל,
ניט קוק וואס זי איז אזא קליינע...

מיין שבט ער וואנדערט שוין יאהרען,
אויף גאלדענע, זאמדיגע וועגען;
דו מענסט ביי די שייכען זיך פרעגען:
ווער איז ניט פארציטערט געווארען, —

ווער ס'האט נאר געהערט פון זיין קומען!...
זיי שיסען מיט שפיציגע שטיינער,
פארפעלט האט דעם ציעל נאך ניט איינער,
קיין איינער געפאנגען גענומען!...

נו, האב איד נאך רינדער טאבונען,
פיעל לירעם — אין קרוגען פארגראבען:
און וואלט פאר א ווייב איד דיד האבען,
דאן האב איד מיין גליק שוין געפונען...

—
אז אייזעלע וויינט פון דער ווייטען, —
אויך וויינט מיין פארליעכטע נשמה,
איד נעהם פון דיין טאטען נקמה:
כ'ועל איהם איבעריאגען אין רייטען...

יָאֵר וּמָס דָּמָס אִיזְנַל וויינט

1.

אויף גלי'ער וויסטע וועגען
בעדווינער שבטים וואַגלען;
עסען זיי פון פעלד די גראַזען,
טרינקען וואסער פון די לאַגלען.

ווען עס פאשען אָפּ די סטאָדעם
אויף אַ באַרג די גרויע גראַזען,
דארף מען ביידלאך נאָר צונעהמען
און איז וועג אריין זיך לאַזען.

ציהען לאַנגע קאָראָוואַנען
יאָהר נאָך יאָהרען אויף די וועגען,
ברענט די הייסע זון דאָס פנים,
וואַשט דאָס לייב דער קאלטער רעגען.

און אין פורפורנע פארנאכמען
זיינען בערנער אָנגעצונדען.
און עס דוכט זיך, אז פון ערגעץ
טריפט דאָס בלוט פון טויזענד וואונדען.

שפרייטען זיי די שווערע מאנטלען,
בויען זיך פאר נאָט און קניהען
און, צו מערב די געזיכטער,
ברענען פייערדיג און גליהען.

קלאפען זיי די ברוינע שטערענס.
אָן די אָנגעגליהטע שטיינער,
ביז די זון ווערט ניט פערשוואונדען
דיהרט זיך פון זיין אָרט ניט קיינער...

2.

יעדער בוימעל האָט זיין וואַרצל,
און זיין קוואַל האָט יעדער ברונען :
יעדער שבט האָט זיין יחוס
מיט זיין שווערד און שפיז געשפונען.

שווערד און שפיז וועט ער ניט בייטען
אויף די רוהיגע פאלאכען.
זודיג בלוט וועט ער ניט מישען,
און זיין יחוס ניט אַפשוואכען.

אין אמאל געוועזען איינער,
קיינער האָט געוואוסט זיין שטאַמען,
האַט ער דאָך געוואגט צו ליכענען
די מיוחס'טע רוחאַמען.

אַרעם איז אַמין געוועזען,
ניט קיין שאַף און ניט קיין רינדער,
אַרעם איז געווען זיין טאַטע
און געשטאַרבען וואו אַ בלינדער.

אין געלאָזט האָט ער אמינען
נאָר אַן אַרעמע ירושה,
נאָר אַ מילך־ווייסע אייזעל
און אַ שטיינדעל פון קדושה.

אין דאָס שטיינדעל וואו פאַרפאַלען
און געבליבען איז דאָס אייזעל,
האַט ער מעהר פאַר דעם קיין עסען,
נאָר פון באַרג דאָס גרויע גרעזעל.

פלעגט אַמין דאָס ווייסע אייזעל
וואַשען אלע טאַג און קאַמען,
און זיך טוילען צו זיין גרויע,
ווי אַ קינד אין שוים פון מאַמען.

און דאָס ערשטע האָט דאָס אייזעל
פון זיין ליעבע צו רוחאַמען.
זיך דערוואוסט אין כיוֹהשמשות.
ווען עס זינקט די זון אין פלאַמען.

און געהערט האָט איהם דאָס אייזעל.
אומעטיג אזוי געבויגען.
מיט'ן ווייסען קאָפּ געשאַקעלט
און די אוי'רען אויסגעצויגען...

3.

האָט אַמין זיך פאַר אַ פאַסטור
צו אבר־סאַאיר פאַרדונגען.
טאַג און נאַכט די שאַף געפאַשעט.
לידער טרויריגע געזונגען.

און געהערט האָט זיי רוחאַמע
איינמאַל אין אַ שטיקען מאַרגען.
האָט זי אונטער גרויע שטיינער
אַ פאַרגאַפּטע זיך פאַרבאַרגען.

ביי דער זייט דאָס ווייסע אייזעל
און צושפּרייטע שאַף און רינדער.
דאַכט זיך הערען זיינע לידער.
ווי פאַר'כשוּפ'ט — שטיקע קיינער.

און אזוי אין יעדען מאָרגען
פלעגט רוחאַמע שטעהן און הערען.
און מיט יעדער זון די לידער
פלענען אומעטיגער ווערען.

4.

און אמאָל איז נאכט געוועזען,
רוהיג זיינען איינגעשלאָפֿען
די צוואַואַרפענע געצעלטען —
איז רוחאַמע שטיל אנטלאָפֿען.
שטיל אנטלאָפֿען און געציטערט,
צי פון פחד, צי פון ווינטעל,
ערניץ האָט א גלאַק געקלונגען
און געהאַווקעט האָט א הינטעל.
האַט זי זיך געשטעלט צוקאַפֿענס
פון דעם טרוי'ריגען אַמינען :
— וועט דיין בענקענדע נשמה
שטילע רוה אמאָל געפינען? ...
און אַמין איז ניט געשלאָפֿען,
נאָר פארטרוימט אזוי געלענען :
— אויב איד וועל מיין רוה געפינען
דאַרף איד דיד, רוחאַמע, פרעגען...

האָט רוחאמע זיך געבויגען
און געקושט זיין הייסען שטערען.
און געשלייכט זיך גיך פון דאָנעט
קיינער זאל זי ניט דערהערען.

ווייסטו, אייזעל, אז רוחאמע
האָט אמינען ליעב באַקומען? ...
איך וועל היינט דיך ריינער וואָשען
און באַציערען דיך מיט בלוֹמען.

און די בערג און טאלען האָבען
יענעם טאָג געהערט אַ נגון
פול מיט גליק און פול מיט ליעבע
אין דער בלויער לופט זיך וויעגען.

אַבער אַווענד האָט אמינען
אַ פארטרויערטען געטראָפען;
און די נאכט האָט ער געוואָגעלט,
רוהיג ניט געקענט איינשלאָפען.

— איך און דו, מיין ווייסער אייזעל,
וועלען קיינמאָל זיך ניט שידען,
ניט פאר'ן אַרימען אמינען
אין דער ערדישער ג'עדן.

און נאָד אומעטיגער זיינען
זיינע ליערער דאן געוואָרען,
וויינט אזוי אויף זיינע חורבות,
ווער עס האָט זיין גליק פערלאָרען.

איז ביינאכט צו איהם געקומען
א דערשראָקענע רוחאמע,
און געטרייסט איהם און געצערטעלט,
ווי א גוטע, גוטע מאמע.

— זאג: דיין עהרליכע נשמה,
וואס קען דריקען נאָד אצינדער?
זעה, מיר ליעבען זיך דאָך ביידע
ווי צוויי קליינע, וואוילע קינדער...

— איד בין אַרעם און א פאסטוד
לעב מיט אלעמען אין פריעדען,
קען איד וואנען דען א טאַכטער
נעהמען ביי אברסאאיד'ען?..

און אמין נעהמט אַן דאָס אייזעל,
גלעט זיין מילך-ווייסען רוקען:
— איד בין נור א קנעכט דיין טאַטען
און איד דארף צו איהם זיך בוקען...

און די בערג פארשלייערט - בלויע
און די טאלען, שטיל־פארשלאָפּען,
הערען א פארשטיקטעם חליפען:
— כ'סען, רוחאמע, גאָר ניט האַפען...

„גאָר ניט האַפען“ — האָט א שטימע
אַפּגעענטפּערט פון דערווייטען,
אין אבורסאָאיד געקומען
איז פון ערגיץ־וואו צו רייטען...

און א קויל האָט גלייך געטראָפּען
אין דער ברוסט אריין אַמינען,
וועט שוין איצטער זיין נשמה
ערגיץ שטילע רוה געפינען? ...

און דאָס מילד־ווייסע אייזעל
איז צוקאַפענס איהם געשטאַנען
און געקוקט איהם אין די אויגען,
זיינע ווייטאַנען פארשטאַנען...

און צעוויינט האָט זיך דאָס אייזעל,
בלויבענדיג אליין פארלאָזען,
ס'האַבען באַרג און טהאַל געענטפּערט
און געציטערט האַבען גראָזען.

פון תומש.

ויצא יצחק לשוח בשדה.

אויפ'ן הארץ האָט ער פארלענגט אזוי די הענט,
אין די אויגען האָט דער לעצטער שטראהל געברענט.

בערנ אין ראָזאווען טומאן פארהילט,
פייערדיג בעזוימט די וואַלקענס ווייד.
ציטערדיגע טויבען אין דער הויף,
אין דער ניעדער שמיל א פאסטוד שפיעלט.

אבגעשאַרען יונג די שאַף
אין פארנאכטיג לייכטען שלאַף
ליגען אויפ'ן גראַז צושפרייט,
איבער זיי אַ ווינטעל וועהט...

פויגלען צווישטשען שטיף,
ערנעץ רוישט א מיהל,
פליסט א טייכעל וואו,
אינ'ם לאנד פון רוה.

תפלה'דיג,
הארציג נליק,
אויגען צו —
רוה, רוה, רוה...

אויפ'ן הארץ האט ער פארלעגט אזוי די הענט,
אין די אויגען האט דער לעצטער שטראהל געברענט...

ואתחנן.

...און איד האב אין יענער צייט ביי נאָט געבעטען :
„האַסטו מיר דיין גרויסקייט וויזען אָנגעהויבען,
האַסטו מיט דיין שטאַרקער האַנט מיין פּאַלֶק ישׂראֵל
פּון זיין קנעכטשאַפּט אויף דער פּריי אַרויסגעהויבען.“

וויז מיר אויף אויף ווייטער דייע גוטע חסדים,
פיהר דעם שטורעמדיגען ירדן מיך אַריבער,
לאַמיד זעהן דאָס פעטע לאַנד מיט מיינע אויגען,
וואו מיין פּאַלֶק וועט רוהיג בויען זיינע שטיבער...

לאַמיד זעהן דעם אַלמען הויכען באַרג לבנון,
וואו מיין פּאַלֶק וועט האַקען פאַר געצעלמען בוימער,
לאַמיד זעהן דעם אמת פון מיינ גרויסען חלום,
וויסען אז געוועזען בין איד ניט קיין טרוימער“...

גאט האט מיר דאס לאנד פון הויכען בארג געוויוען
און געזאגט, מיין פוס וועט יענע ערד ניט טרעטען.
יענע ערד, וואס וועט פון אייד געאקערט ווערען.
אייד און איירע קינדער מיט איהר תבואה זעמען...

ודוי.

כ'האב פארפאקט מיין אָרעם פעקעל.
מיט א שטריקעל עם פארבונדען.
ס'וועלען מיד אין וועג באלייטען
מיינע וואונדען...

כ'האב מיין גאלדען לאנד פערלאזען.
בין פאררעטעריש אנטלאפען.
וועל איד אונטער פרעמדע הימלען
קענען שלאפען ?

און געוואלט האב איד אויסקויפען
מיינע זינד מיט בלוט און לעבען.
איד בין אָרעם, כ'קען מיין לאנד דאך
מעהר ניט געבען...

בנסארצ'ע

פליסט דער פרעהליך-בלויער דניעסטער
צווישען צוויי געטרייע שוועסטער —
בעסאראביע און פאדאלי.
איילט זיך דארטען א האַחאַל,
דאָ אַ מאַלראַוואַן אין טהאַל
געהט זיך שטיל פאָוואַלי...

זיינען האַמקעס דאָרט צושאַמען
אין געדיכטען סעדער שאַמען,
צווישען סעדער ברייטע וועגען,
צווישען סטעפעס דאָ, די שטיבלאך
שמייכלען קינדעריש און ליַעבלאך
יענעם דערפעלע אַקעגען...

א פאַראַם פון ביידע זייטען,
שרייט מען איבער זיך פון ווייטען:
„עה, דאָרט, האַלט די שטריק וואָס פעסטער!“...
שיקט מען פלימען דאָרט מיט וועלדער,
דאָ — די תבואה פון די פעלדער,
אַלעס פיהרט אוועק דער דניעסטער...

אין סמינע.

א'

אנ'אלטער טשאַבאָן אין א פעלענעם פעלצעל,
א גרויער פארוואקסענער הונט ביי דער זייט,
שעפעלאך נאקעט, די וואָל אָפגעשאַרען,
און גרין איז די טאַלאַקע, ווייט אזוי ווייט.

עטליכע ברעטלאך אויף גיך צוגעשלאָגען,
שטרוי פאר דעם דעכעל פון סקירדע געבראכט,
טוליעט די „סמינע“ זיך הינטער דעם בערגעל,
מעלקט מען די שאַף דאָ פארטאָג און פארנאכט...

ווערט נאָר א שרעקעדיג לעמעל געבאָרען,
מאכט אויפ'ן שטעקען א קארב דער טשאַבאָן,
און לאַנג איז דער שטעקען, און לעמעלאך קומען
מיט יעדען פריהמאָרגען, ווי ס'קרעהט נאָר דער האַז...

צעהלט ער די קארבען פארנאכט און פריהמאָרגען,
לעמעלאך קומען טאָג איין און טאָג אויס,
ווערען די פעלעכלאך ווייכע געקרויזמע,
זיינען די אויגעלאך שוואַרץ, אזוי גרויס...

ב'

שפרינגט א לעמעלע גאלאפ,
דרעהט בא'חנ'ט אזוי דעם קאפ,

לויפט א הינטעלע און בילט,
און א קעלבעלע ווערט ווילד,

טאנצט און רייסט ארויף דעם עק,
ווארפט אויף גענועלאך א שרעק...

קוליע, קוליע, בארג אראפ,
מיט א דיקען שווארצען צאפ,

קומט א שיקסעלע צונעהן
צום טשאכאן מיט א געוויין.

ס'האט דער הונט זי דאָרט צוביסען
און דאָס קליידעלע צוריסען...

קומט פון ערגיץ אָן אַ האָז,
וואַרפט ער זיך אַריין אין גראָז.

און אַ שניץ'על, פאַרשייט,
זעצט זיך אויף אַ ציעג און רייט.

און די ציעג, אין איינע שרעק,
לויפט אין ווייטען סטעפּ אוועק...

און די קאַטשקעס אויפ'ן טייד,
שווימען אין אַ שורה גלייך

ערגיץ מיט'ן שטראָם אוועק
און אַ שניץ'על ביים ברעג.

וואַרפט אַ שטיינדעלע צו זיי,
מאַכען קאַטשקעס אַ געשריי...

אויף די סטעפעס.

א'

אויף בעס'ראבער ברייטע סטעפעס
ווערען פארטיג די פאפשויעס,
אסיענדיג אין שוין אין דרויסען.
טוליען זיך פאר קעלט די גויעס...

און זיי ברעכען די פאפשויעס.
לאדען אן זיי אויף די וועגען.
איבער זיי — די שווערע חמארעס
שרעקען מיט א שווערען רעגען...

גוים — אין די גרויע קומשמעס,
אין די קורצע שאַפען-פעלצלאך.
געהען נאך דעם שווערען אקער,
אָנגעשפארט זיך אויף די העלצלאך...

און די שטיוועל טיעפע ברייטע,
אייען אנגעשמיערט די זוילען. —
טיאפקען זיך אין לויזער בלאַטע,
אַסיען טאַר מען זיך ניט פוילען...

בלייבען פעלדער ניט צואַקערט,
קען מען ווינטער־ברויט ניט זייהען,
דאַרף מען שפעט אום זומער שניידען,
קאַלט איז שוין צו דרעשען, ווייהען...

הערט דער פרום און הערט דער דניעסמער
די צוצויגען־שטילע „דאַינע“,
הערבסט־מעג אויף די ברייטע סטעפעס
זיינען טרויריגע אַזוינע...

7

האָט אַ סנאַפּ פון גערשטען ווער אין פעלד פארנעסען.
איז אַנ'אקער דאָ אַנ'עלענדער פארבליבען.
האָט אַ קעלבעלע פון דערפעל זיך פארבלאַנדזשעט,
מעקעט עס פארטרויערט, פון דעם ווינד געטריבען...

הירזשען ערגעץ איז די שטאלען פערד דערשראָקען.
רייסען זיך די הינט ביים טויער פון די קייטען.
און דאָס שטרוי פון דעכעל ציטערט. אויפ'ן בוידעם.
טוליען זיך די שוואכע הינער איינס צום צווייטען...

האָט אַ טירעל פון אַנ'הוק זיך אָפגעכראָכען.
טראַגט זיך אין דער נאכט אַ קוויטשענדיגער סקריפען.
איז די מיהל אַ חרוב'ע אַצינד פארבליבען.
דוכט זיך טויזענדער נשמות דאָרטען חליפען...

ס'האָט מיר היינט געבראכט דאָס ווינטעל.

ס'האָט מיר היינט געבראכט דאָס ווינטעל:
דעם גערוד פון גרינע זאנגען,
האָב איך צוגעמאכט די אויגען,
בלינדערהייט אזוי געגאנגען.

בלינדערהייט און דאָ און דאָרטען
שפרייטען פרעהליך זיך די סטעפעס;
ס'בויען זיך די פולע זאנגען,
בויען זיך און שעפטשען עפעס.

דאָרט א דערפעל, דאָ א טייכעל
און א מיהל פון גרויע שטיינער;
ווארעמט זיך אנ'אלטער פויער
אויף דער זון די מיעדע ביינער.

גענעצט דאָרט א הונט פארשלאָפּען,
שפיעלט א קאץ זיך מיט איהר שאַטען;
רייבט א פויער פולע זאנגען,
זעהט דאָס ברויט איז איהם געראַטען.

ס'האָט צוהויליעט זיך דאָס קעלבעל,
לויפען הינער אום דערשראַקען,
וואשט א שיקסע פלאקס ביים טייכעל,
שפילט דער ווינט מיט איהרע לאַקען.

איין דער צלטער מ'הל

1.

געוואָהנט האָט פון יאָהרען דער אלטער יחיאל
ביים פריזישען טייך אין דער שטיינערנער מיהל.

די מיהל איז פארוואקסען געוועזען מיט מאָד,
די ווענט, וואו א שפעלטעל און וואו גאר א לאָד.

דער שינדלענער דאָך איז פון רעגענס צופוילט,
די סטרעשענע איז שוין פארשווארצט און פארקויהלט

און הענגט זי אראָפּ אויף דער ערד אזוי שוואַך
און שלעפט מיט זיך, דוכט זיך אינגאנצען דעם דאָך.

אמאָל האָט געהאלטען, אז כאלד כאלד, זי פאלט,
יחיאל האָט פיער דעמבעס געבראכט פון'ם וואלד,

פארקאשערט די ארבעל, פארשטעקט זיך דעם ראָק.
(געוועזען איז דאמאלסט א ווארעמער טאָג.)

די גוים — פארנומען ביים אקער אין פעלד
דערפאר האט קיין מאהלעכץ זיך דאן ניט געשמעלט)

גענומען די שטאלענע האק אין די הענט —
געשמאק האט ביי איהם זיך די ארבייט צוברענט,

געמעסעט אזוי ביזקעל מנחה צייט,
און איז מיט דער ארבייט פארפאהרען העט ווייט...

אויף מארגען, ווען דרויסען געווען איז נאך גרוי,
פון שלאף אויפגעריסען א שכנ'שען גוי

און ביידע די סטרעשענע אונטערגעשפארט.
דערנאך האט דער גוי נאך אויף עפעס געווארט,

דאס פוטערנע היטעל ארונטערגערוקט,
אזוי ווי פארשעהמט אויף יחיאל'ן געקוקט...

יחיאל האט פארשטאנען אליין וואס ער וויל,
אין אלקערעל איז ער אריין אין דער שטיבל,

געווען איז אין אלקער כמעט נאך ווי נאכט,
יחיאל האט דעם בראנפען געזוכט און געטראכט:

די אלטימטשקע שלאפט נאך, געזונט אויף איהר קאפ,
א גאנצען טאג איז זי פארנומען ביים טאפ,

פון אלדעס גוטס וואלט זי פאר איהם אנגעגרייט
און וואלט איהם אין זייד און אין אטלאס געקליידט...

זי קיבעלט איהם נור ווי א פיצעלע קינד :
— פעהיל זיך דעם האלז, ווייל עס בלאזט היינט
א ווינט...

— די וואלענע זאקען טו אן אויף די פיס,
אין דרויסען איז רעגענדיג, נאס אזוי מיאוס...

אמאל קען ער ווערען אויף איהר גוט אין כעס,
ער האלט אין פארריכטען דעם לעדערנעם פאס.

זי ס'האט זיך פארטשעפעט אן עפעס דאס ראך
און וויל זיך ניט דרעהען, כאטש טענה צו גאט,

די גוים זיי רייסען איהם ממש די הויט,
די מיהל זאל ער לאזען און מאהלען דאס ברויט

און זי קומט אינמיטען דערינען אריין
און טראגט איהם א טעצעל מיט לעקאד און ווייז...

ס'האט דורך די פענסטער דער מאָרגען געגרויט.
יחיאל האָט גענומען דעם בראַנפען און ברויט.

דער גוי האָט געוואונשען פרנסה און גליק.
גול-גול, און ער גיט איהם דאָס פלעשעל צוריק...

פון דאן איז די מיהל שוין געשטאַנען אזוי.
ער האָט אלע זומער געדונגען א גוי.

מיט עטליכע שינדלען פארלאמעט דעם דאָך.
אבי גאָט זאל העלפען נאָר מאַהלעכץ א סך. —

זיי וועלען זיך עלטערען שוין אין דער מיהל
און לעבען זיך ביידע אזוי אין דער שטיף...

וואָס דארפען דען האַכען צוויי עלטערע לייט? ...
די קינדער זיי זיינען אין שטאַט ערגיץ ווייט

און שיקען אמאל זיי א בריוועל אריין
און שרייבען: „וואָס דארפט איהר אליין דאַרטען זיין? "

איהר קענט אויף דער עלטער גיט דאגה'נען נאָר
און לעבען בכבוד די עטליכע יאהר...

גענוג אייך שוין האָבען צו טהאָן מיט'ן גוי,
אַז איהר קענט זיך לעבען אין פריידען אזוי..."

פלעגט לעזען דאָס בריוועל דער אלטער יחיאל,
דערמאָהנט זיך די גרויע פארוואקסענע מיהל,

דאָס ראָד וואָס פון וואסער איז גראָזיג און גרוי,
דאָס בריקעל וואָס וויגט זיך אהער און אהין,

דאָס טהירעל וואָס סקריפעט און קרעכצט אזוי שווער
און שטיל דינט אראָפּ פון די אויגען א טרעהר...

ס'איז שווער זיך צו שיידען, נו בלייבען זיי דאָ,
געוועזען דאָ יונגע, געוואָרען דאָ גראָה,

געהאט דאָ, אי צרות, אי נחת, אי פרייד,
און תמיד דעם בורא געדאנקט שטילערהייט...

2.

דער ווינטער אויף סטעפעס איז צאָרענדיג־קאלט
פארפראָרענע שטעהען די בויער אין וואלד,

די פעלדער — פארהורבעט מיט הויפענס פון שניי,
אויף מיילען די ווייט איז ניט פאָהר און ניט געה:

פארשאַטען די וועגען, די שלאכען פאריוועהט,
נור ערגעץ א סלופ פונ'ם טעלעגראף שטעהט.

די דראַטען באהאנגען מיט שנורעלעך שניי
און שטיפעריש שפיעלט זיך דער שטורעם מיט זיי...

די מיהל איז פון ישוב אויף גאָר אָפגעהאקט,
ס'קען קיינער ניט קומען אהער מיט'ן טראַקט:

אמאָל נור א שכנ'ישער גוי קומט צוגעהן
מיט הענט פונ'ם פראַסט, ווי פארהאַרטעמער שטיין.

די וואַנצעס — פארקאוועט מיט שניי און מיט איין,
די באַרד — אזא שווערע און איז אזוי ווייס.

די אלטיטשקע איז איהם מכבד מיט טיי,
דערצעהלט ער אלץ נסים פון פראַסט און פון שניי:

גענאנגען איז איינער פון שכנ'ישען דאָרף
אין וואַלד אריין קלויבען אי צווייגען, אי טאָרף.

דער שניי האָט פארהורבעט דעם וועג אויף צוריק,
אין פלוצלינג געקומען א רויטליכע ציעג

און האָט אויף די הערנער גענומען איהם באלד,
שפּרינג, שפּרינג און זיי זיינען פון יענער זייט וואלד...

עס טרעשטשעט דאָס פּיער אין אויווען געשמאק,
דער זייגער קלאפט הייזעריג אָפּ זיין טיקטאק.

דער שטורעם אין דרויסען ווארפט פליאַכעס מיט שניי,
דער גוי דערצעהלט ווייטער: „אַ האָן גיט א קרעה,

די ציעג הויבט אָן לאכען און שמשירען די ציין,
ביים הויז איז ער ליגען געבליבען אליין...”

יחיאל הערט די מעשיות דערצעהלען דעם גוי,
און טראכט מיט א שמויכעל: נו זאל זיין אזוי.

עס איז דאָך נישטא וואָס צו טון סיי ווי סיי,
וואָס שאדט עס איהם הערען דעם גוי'ס פלאפלעריי?..

דער טייך איז פארפראָרען, פארהאמערט דאָס ראָד,
דו קענסט אין א שליטען פארפאָהרען ביז בראָד...

ס'איז ווארעם און פאַרנע און הימליך אין הויז,
נו הערט מען די גוי'אישע מעשיות אויס...

3.

אוועק איז דער ווינטער מיט בייזען נעשריי, די זון האט צולאזען פון סטעפעס דעם שניי,

דער טייך האט געטרעשטשעט, געבראכען דאָס אייז, — אין מיהל ביי יחיאל'ן געשהו איז א נייס:

אהיז איז געקומען דער פריץ אמאל, מיט גלאנציגע אויגען און קאלטע ווי שטאל,

ארוםגעקוקט האט ער פון מיהל יעדער שטיין, ווי ס'ערשטע מאל וואלט ער די מיהל גאר געזעהן,

געמאסטען דעם הויף אין דער לענג אין דער ברייט, געריינגט אליין, וואו געווען איז פארשנייט,

פארנוגט זיך, און שווינגענדיג איז ער אוועק. געקומען איז שפעטער מיט עטליכע טעג,

א שייגעץ צורייטען, א בריוועל געבראכט און שרייבט דארט דער פריץ, אז היינט איבער נאכט

מוז ער זיך ארויסציהען אינגאנצען פון מיהל... געליינט האט דאָס בריוועל דער אלטער יחיאל,

און ס'האט איהם געציטערט די הינטערשטע ליפ, די מיהל איז צום הארצען איהם נאָהענט און ליעב,

דאָס שטורמישע וואסער, דאָס ראָד און די „ציהן“ דער גרויער, אויף האַלבען צוטראַסקעטער שטיין,

די בייזע פּלאַטינע, וואָס קאַכט נאָר און זידט, דער פּאַס וואָס ער האָט איהם פארנעהט אין דערמיט,

דאָס הויף און די הינער, דאָס קעלכעל, די קוה, — ס'האָט אלץ אויף דער עלטער איהם צוגעזאָגט רוה...

אַח, נאָט זאָל דעם פּרייַץ'ס האַרץ מאַכען ווייד, ער זאָל איהם ניט טרייבען פון דאָנעט מיט כח.

מישטיינס געזאָגט, פיעל דארף ער לעבען נאָך נאָך? .. און נאָט זאָל נאָר וועלען, איז נאָך א פּאַר יאָהר...

4.

יחיאל איז געקומען צום פּרייַץ אין הויז, — די צימערען זיינען דאַרט ליכטיג און גרויס,

טאַפּעטען, געשפּונען פון פּורפּערנער וואָל, די לאַמפּען — פון גאַלד און פון ריינעם קריסטאַל,

מיט פארביגע בילדער — באהאנגען די ווענט,
אין ווינקעל — די „מוטער“ פארלעגט איהרע הענט.

פון אונטען — א ציטערין פייערעל ברענט
(יחיאל האט דעם קאפ אָן א זייט אָפגעווענדט...)

ארום איז א גארטען געדיכט ווי א וואלד,
די בוימער דאַרט זיינען צואוואקסען און אלט,

די נאַקעטע צווייגען — פארקרומט און פארדאַרט.
יחיאל האָט אָן פענסטער דעם קאפ אָנגעשפאַרט,

געקוקט אינ'ם גאַרטען. די וועגעלאך שמאַל
און פיהרען זיי אלע צום פינסטערען טאַל.

עס וואָהנט דאַרטען, זאָנט מען, א מיידעל אליין,
אין איהר ליענט באגראַבען א טייפעלשער חן.

און איז זי ווי שלמה המלך נאָך קלוג,,
איין קוק אויפ'ן פריץ פאר איהר איז גענוג,

ער זאָל פאר איהר וואלגערען זיך אויפ'ן דיל
(אח זינדיגע תאוה, פארטראכט זיך יחיאל,

דער פריץ איז, דוכט זיך, אזוי ניט קיין נאך
און קריכט ער אליין אין דער נעץ פון געפאהר...)

א זייטיגע טיהר האט געעפענט זיך ברייט,
דער פריץ — א בייזער, פון צארען אוש רויט,

אזו האט אויף יחיאל'ען געקוקט מיט א כעס,
יחיאל איז געווארען דערשראקען און בלאס,

ער האט אבער באלד אויפגעהויבען דעם קאפ,
געקוקט אויפ'ן פריץ פון אויבען אראפ.

און האט איהם דערלאנגט דעם פארגעלטען קאנטראקט
(דער פריץ האט קוקען אויף איהם ניט געוואנט).

יחיאל האט א שטומער פארלאזען דאס הויז
און איז אינ'ם ליכטיגען דרויסען ארויס.

א ווינט האט געבלאזען, געוועזען איז קיהל,
און שמום איז גענאנגען דער אלטער יחיאל.

געזעגענט זיך האט ער מיט פעלד און מיט זאגן,
מיט שטילען און הארציגען פויגעל געזאגן.

מיט גרענזעלע יונג און מיט שטיפערשען ווינט, —
צום לעצטען מאל איז ער מיט זיי שוין אצינד.

פארווארפען דערנאך וועט ער ווערען אין שטאָט
און פטור מיט מיהל און מיט שטיין און מיט ראָד...

5.

„נו, אלטימשקע, וויין ניט, אזוי איז בעשערט,
כ'בין ניט קיין בן יחיד ביי גאט אויף דער ערד:

פאָס איין אלע זאכען און קום, מיר'ן געהן,
דו וועסט גארניט העלפען מיט ביטער געוויין“...

די גוי'אישע שכנים פון דערפער ארום
גע'צלמ'ט זיך האַבען דערשראָקען און פרום.

פון יונגערהייט קענען יחיאל'ען א סך
און איצטער — א זקן, א גרויער און שוואַך.

באדארף ער זיך לאָזען, ווער ווייסט נאָך וואוהין...
דאָ הויבען די סטעפעס אן ווערען שוין גרין.

און תבואה צו מאַהלען וועט זיין אזוי פיעל,
ווער וועט איצטער פיהרען די שטיינערנע מיהל?...

6.

די מיהל האָט געפוסטעוועט עטליכע טעג,
גלייך לאנג שוין פארגעסען אהין איז דער וועג.

דערנאָך זיינען פרעמדע געקומען צו געהן,
צואווארפען די ווענט דאָרט א שטיין נאָך א שטיין.

דאָס ראָד איז פאר'תומ'ט געבליבען אזוי,
פון שטוב איז געבליבען א קופע מיט שטרוי.

געבלאָנקעט די טויבען אַהין און אהער,
דער טויבענשלאג איז ניט געוועזען שוין מעהר.

קיין קערענדלאך תבואה איז אויף שוין נישטאָ,
ווער וועט אויף די טויבען זיך אומקוקען דאָ? ...

דערנאָך האָט מען זי אויף ס'ניי אויפגעבויט,
ארומגעצאמט זי מיט אן אייזערנעם פלויט.

מ'האָט קופערנע קעסלען געבראכט פון דער ווייט,
און שטאַלענע וואלצען, און זיפען פון זייד.

און קוימענעס הויכע, די ציענעל געברענט
פון שווארצען גראניט די געפלאסטערטע ווענט.

— אויף פארע געלאזט זי, עם הורזשעט, עם ברומט, —
מיט מאלעכץ אהינצו דאך קיינער ניט קומט...

ס'דערצעהלען די גוים, אז אלע ביינאכט,
ווי עמיצער, הערט מען, אין מיהל דארטען לאכט.

עם נעהמען די אייזערנע רעדער זיך דרעהן
און ס'הויבט אָן צו פייפען דער פייפער אליין.

און הייזעריג סקריפען די וואלצען פון שטאל...
ס'האט איינער אפילו געזעהען אמאל

א מענשעל אינאנצען א פינגער די גרויס
איז שפרינגענדיג פלוצלינג פון קוימען ארויס.

א מיצעל פון רויטען געוואנט אויפ'ן קאפ,
פון הינטער'ן מיצעל — א פעכיגער צאפ

און האט זיך דאס מענשעל געשטעלט אויף די הענט,
האט באלד זיך א פייער אין קוימען צוברענט...

א זומער אויפדערנאכט אין שמעטעל.

ס'האט א ווינטעל פון די סטעפעס
אין א זומער אויפדערנאכט,
אינ'ם קליין בעס/ראביש שמעטעל,
דעם גערוד פון היי געבראכט.

היי, מיט שווערער מיה געשניטען,
און מיט ליעדער פריי באלייט,
און פארטראגען האט דאס ווינטעל
פונ'ם פעלד, די גרויסע פרייד...

האט מען טהיר און פענסטער-לאדען
פאר דעם ווינטעל אויפגעפראלט,
און געזעצט זיך האבען אלע
אויף די פריזבעס, יונג און אלט...

סוהרים האבען שטיל, געלאסען
פון גערעטעניש גערעדט :
אט, דער רעגען איז געקומען,
פריהלינגס-צייט, אביסעל שפעט.

ס'איז דער גערשטען נאך ניט צייטיג,
פילט נאך ניט די זאנגען און.
און עס האט נאך ניט צולאזען
זיינע בליטהער-רויט דער מאחז...

און אלץ שטילער ווערט אין געסעל,
טהיר און פענסטער מאכט מען צו,
לעמפלעך ווערען אויסגעלאשען.
ס'קומט די נאכטיג שטילע רוה...

נאך אין איין פערלאזען שטיבעל,
נאכ'ן בריקעל אויפ'ן טייד,
לעשט זיך קיינמאל אויס דאס לעמפעל,
ברענט ביי נאכט און טאג צוגלייך...

און פון לייהם-פארשמירטען פענסטער
שלאגט א שוואכער שיין ארויס,
ס'וועגט אין שטיבעל זיך א שאמען.
ווערט ער קליין און ווערט ער גרויס...

ס'וואהנט אין שטיבעל דאָרט יעוודאכא
שוין פון יאהרען לאנג אזוי,
איינגעבויגען איז דאָס דעכעל
און פארפּוילט און שווארץ דאָס שטרוי...

די ציגיינערין יעוודאָכא
האַט צוויי טאָכטער גרויע צעפּ,
נעהמט זי, זאָגט מען, זיי צום קעמען,
ווערט א שטורעם-ווינט אין סטעפּ...

האַט זי, זאָגט מען, נאָך א שפינדעל
און פון אייזען שפיעזלאך צוויי,
ווייל זי, לאָזט זי אָפּ אן אויגעל,
הויבט אָן שיטען באלד א שניי...

און א מעשעל קאַרטען האָט זי,
איז עס טויזענד יאָהר שוין אלט,
יעדער קאַרט איז דיק ווי קאַרע
פון אַנ'אלטען דעמב אין וואַלד...

קליינע קינדער, ווען זיי וויינען,
אַדער ווען זיי שלאָפען ניט,
זאָגט מען זיי, אז אַט יעוודאָכא
אויף א לאַנגען בעזים פליהט...

טוליען זיי זיך שוין אין וויעגעל
און זיי ציטערען פון שרעק,
טרייסט די מאמע, גלעט און צערטעלט :
ס'איז יעוודאָכא שוין אוועק...

א „צאראן“ בין איד און אַרעם,
ערד האָב איד גענוג אויף קברים,
אַיס-צאל, אַיס-צאל...

אויף מיין פעלד אין ניט געוואַקסען
דארף איד טרייבען פרעמדע אַקסען,
אַיס-צאל, אַיס-צאל...

אויפגעאקערט ליעגען סטעפעס,
וועל איד האָבען פון זיי עפעס? ...
אַיס-צאל, אַיס-צאל...

בעט איד גאָט פאר פרעמדע רעגען.
ווערען שווער פאר מיר די וועגען,
אַיס-צאל, אַיס-צאל...

און די פיס אין בלאַטע זינקען,
וואַלט איד וויין אביסעל טרינקען...
אַיס-צאל, אַיס-צאל...

האב איך אַקסען ניט צום טרייבען,
מזו איך ווינטער הונג'ריג בלייבען,
אַיס-צאל, אַיס-צאל...

ליג איך אין דער „קאסא-מארא“
אויסגעצויגען אויף א נארע,
אַיס-צאל, אַיס-צאל...

מאמאלינע וואָלט איך קאַכען,
האַט דער קעסעל זיך צובראכען,
אַיס-צאל, אַיס-צאל...

איידער קויפען זיך א נייעם,
בעסער מאכען א לחיים,
אַיס-צאל, אַיס-צאל...

וואָלט דאָס ווייב קיין פלאקס געשפונען,
וואו וואָלט איך מיין ברויט געפונען ?
אַיס-צאל, אַיס-צאל...

געהט איהר אַקסען, צו דער שחיטה
איך — אינגיכען אויף דער מיטה,
אַיס-צאל, אַיס-צאל...

פארמיטשונגען.

- פיאש — אזא מין גראַבאויזען.
קעפיע — א שאַלבעל וואָס ווערט אַרומגעבונדען אויפ'ן קאָפּ
מיט אַן
אַגאל — אַן אויסגעפלאַכטענער רונדער שטור.
אַבייע — אַ ברוימע פעלערינאַ.
דוראַ — אזא מין קוקרוזע.
צאַבאַרעם — פּרוכמען פון די שמעכעדיגע קאַקסוסען, וואָס
ווערען געפלאַנצט פאר פלוימען אַרום הי גערמנער.
דזשאַרע — ערדענער קרוג.
עה, האַוואַדזשע, פי מאַסאַרי — עת, דו פּריין, האַסמו געלט?
מאַיע — וואַסער.
פאַנטאַזי — אַן אַראַבישער פאַלקס־יום־טוב, וואו מ'יאָגט
זיך אויף פּערד.
מאַבאַרעם — די יונגע בוימעלאך וואָס מ'פלאַנצט.
משאַבאַן — פאַסטור.
פאַפּשויעם — קוקרוזעס.
סטונע — אַ שטובעל אויפ'ן פּעלד וואו מ'מאַכט קעז פון דער
שאַפענער מילך.
קאַסאַ־מאַראַ — אַן אויסגעפּוצט הויז ביים טאַלדאוואַן.

אינהאלט:

	1. אויפ'ן שוועל:	
5	זייט געזונד	— — — — —
7	אויפ'ן שוועל	— — — — —
9	ס'איז מיר באקאנט	— — — — —
10	ביים פענסטער	— — — — —
11	ביים כותל מערבי	— — — — —
12	אין די פיוכטע היילען	— — — — —
	2. מיט'ן פיאש און אקער:	
17	דזשואו	— — — — —
19	מיר האָבען געשנימען	— — — — —
20	אין דער פריה	— — — — —
22	פארנאכט	— — — — —
26	נאכט	— — — — —
28	זינגט אַ בחור	— — — — —
30	זינגט אַ מוידעל	— — — — —
32	תל אביב, אין קינדער־קעניגרייך	— — — — —
34	” ” אַ יום־טוב	— — — — —
35	רעגען־ליעדער. אַ געבעט	— — — — —
37	” ” מײן גרוב	— — — — —
39	” ” ס'רעגענט	— — — — —
41	” ” רוה, מײן פערד	— — — — —
43	טרויבענשניט	— — — — —
47	בכורים	— — — — —
49	אָזוי איז דער זומער פארגאנגען	— — — — —
50	ראש השנה לאילנות	— — — — —

52	צווישען בערג
54	א מאַרגען
56	איהרע ליעדער
60	ביום ים
63	אונזערע פעלדער און וועלדער
65	זיי דאַרפֿען דײַן חסד
69	גלעדי

3. אַראַבישע מאָטיווען :

97	כ'האַב געפֿעדערט
99	אויב דו דענקסט
101	דרײַ טױמען
103	חלומות
105	נאַכטיג גליק
107	פאַנמאַזי
108	סערענאַדע
113	פאר וואָס דאָס אייזעל וויינט
121	וויא יצחק לשוח בשדה (פון חומש)
123	ואתחנן
125	ודוי

4. בעסאַראַביע :

129	אין סטינע
130	אויף די סטעפעס
133	ס'האַט מיר היינט געבראַכט דאָס ווינטעל
136	דער אַלשער מילנער
139	א זומער פאַרנאַכט אין שטעמעל
153	א פֿאַלקס־ליעד
156	